

Slik er Halvorsens attest

Vår avtroppende minister får «bestått» av Utdannings-Norge.

Nyhet side 8 og 9

Doktorgrad – den nye masteren?

– Prestisjen ved å ta doktorgrad er utvilsomt synkende, sier Kristian Gundersen.

Nyhet side 7

FEIRER 200 ÅR:

Sosialt vs. politisk

Les tre tidligere formenns dom over dagens Studentersamfund.

Kultur side 30 og 31
Leserinlegg side 27

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 67, utgave 25 | www.universitas.no | onsdag 2. oktober 2013

Førstedame

- Da Sigrun Græsbøll (83) studerte, var hun eneste kvinne blant 300 menn.
- Møt henne og tre andre som brøt kjønnsmonsteret – så du slipper.

Mellom fag side 14 til 17

Vidda, walla

20 bygutter dro til fjells i jakten på nuet.

Mellom fag side 22 til 25

redaktør: **Emma Tollersrud**
emma.tollersrud@universitas.no 911 23 791

redaksjonsleder: **Øyvind Gallefoss**
oyvind.gallefoss@universitas.no 980 03 342

fotosjef: **Helle Gannestad**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringlebotn**

magasinredaktør: **Anne F. Helseth**

MENINGER

Frafallet som symptom

Frafallsstatistikken går ikke i riktig retning. Tvert imot har den økt med elleve prosent på ti år. Det første en ny kunnskapsminister må gjøre, er å sette seg inn i hvorfor. Det andre er å legge kvalitetsreformen på hylla. Den skulle styrke gjennomstrømming, men la for liten vekt på studiekvalitet.

I stedet bør han eller hun tenke nytt om de strukturelle sammenhengene som ligger bak. Selvfølgelig skyldes det at altfor mange må jobbe ved siden av. Men mer overordnet handler det om hvordan det unge Norge forholder seg til framtida. Som den første i historien har dagens studentgenerasjon fått høre fra de var små at de kan bli hva de vil. Uten påtrykk fra mor og far eller på bakgrunn av kjønn, skal vi ta gode, informerte valg basert på magesfølelsen. Og hvem tør å stole på den, når «morgendagens kunnskapssamfunn» ligger tungt på skuldrene? Resultatet er at studenter i dag driver rundt uten å ane hva de skal forvente – av seg selv og av studiet de valgte. Frafallet kan like gjerne gjenspeile hvor naturlig – og riktig – det er at ikke alle fikser presset om å måtte ta høyere utdanning.

Vi er blitt utålmodige og stressa: Ting skal skje raskt og helst samtidig. Vi føler ingen direkte relevans mellom studier og egen hverdag, og utdanning brukes like mye i søken etter jobb som etter mening. Mer enn å se på konsekvensen bør frafallet ses som et symptom. Kanskje har mantraet «det ordner seg» blitt både en velsignelse og en forbannelse: først gjør det oss dårlige til å velge og deretter dårlige til å bli værende på et sted.

En løsning er mer oppfølging som gjør studentene trygge på nettopp magesfølelsen. Kommentator i Dagbladet, Andreas Wiese, foreslo å stjele et år fra grunnskoleløpet og legge det til et allmenndannende felles førsteår på universiteter og høyskoler, med bredt fagtilbud og grundig veiledning. Tanken er forlokkende. I dag må vi ta valgene altfor tidlig. Og når vi flytter hjemmefra og inn i den bråselvstendige studenttilværelsen er brosjyrer, karrieresentre og evig sprikende råd i mediene eneste holdepunkter.

Også vi studenter bør gå i oss selv. Det skal være greit å ombestemme seg. Men det skader ikke å vurdere konsekvensene av å vingle og hoppe fram og tilbake. Når du stadig leter etter den perfekte veien, den som oppfyller alt du er, har det sin pris. Kostnaden er det mest åpenbare og overfladiske: Frafall og forsinkelser koster Norge mellom 244 og 304 millioner per kull, ifølge Aftenposten. Om det fortsetter å øke enda mer de neste ti årene, kan kostnaden bli vanskelig å bære. Kanskje tar vi for lett på et privilegium få er forunt.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Når CV-en blir viktigere enn vervet.

CV-veldet

Kommentar

Vilde Sagstad Imeland
Journalist i Universitas

Det kan ikke ha kommet som noen overraskelse at disse lederjobbene er oppslukende verv som spiser av både fritid og privatliv. Hvorfor tar studenter likevel på seg verv de tydeligvis ikke var rustet til å takle i det lange løp?

Kanskje har CV-jakten blitt så viktig at studenter gjør mer enn de orker. Så mye at de slutter å være nettopp studenter, og i stedet går over i et profesjonelt arbeidsforhold.

«**Det ser bra** ut på CV-en». Argumentet er kjent for mange som den beste grunnen til å engasjere seg i noe i løpet av studietiden.

I forrige ukes Universitas kunne man lese at Christophe Cunen-Classens har valgt å trekke seg som leder for Studentorganisasjonen ved BI. Cunen-Classens skulle egentlig ha sittet til januar, men nå orket han altså ikke mer. «Sammen med studiene blir det minimum tolv timer på skolen daglig», uttalte Cunen-Classens etter at nederlaget var et faktum. Også Morten Bakke Kristoffersen og Anita Tøien Johansen har i år trukket seg som studentledere i henholdsvis Oslo og Bergen.

«Du bør framstå som en spennende person med et bredt nettverk og mange ulike ferdigheter»

Arbeidsmengden hopper seg opp, samtidig som studieprogresjonen stagnerer. De ferdig utdannende slipper denne ekstra byrden når de trer inn på arbeidsmarkedet.

Det er allerede mange som har innsett fordelene ved nettverks- og CV-bygging. Dagens Næringslivs seksjon Talent, som retter seg spesielt mot studenter, er spekket med artikler som alle vil guide deg til «CV-triksene som skiller deg fra røkla» eller som «fanger sjefens oppmerksomhet på femten sekunder» – faktiske formuleringer fra Talent-seksjonen. Ekspertene råder deg til å bygge en CV på

De tidligere studentlederne har alle pekt på en overveldende arbeidsmengde som årsak til at de valgte å gi fra seg vervene sine før tiden var ute.

ØYEBLIKKET

av **Eskil Wie**

Sur: Meget nylig – i forbindelse med valg og regjeringsforhandlinger – dukket denne plakaten opp foran t-banestasjonen på Stortinget. Underskrevet «SUR» – enten surmulende velgere eller et eller annet sentralt ungdomsråd – snakker om å ikke sette en pris på elevene. Beskjeden er likevel klar: Det skal ikke settes en pris på elevene i Norge.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

praktisk erfaring, med et innhold som forteller en historie. Du bør framstå som en spennende person med et bredt nettverk og mange ulike ferdigheter.

Det motsatte gir kanskje assosiasjoner til et smalt og kjedelig liv? Studenter med toppkarakterer som har viet all sin tid til pensum, kan i så fall komme tapende ut av denne likningen.

Karrierestigen trekkes opp mens man klatrer, fordi historien man forteller til arbeidsgiver må handle om en udiskutabel suksess. Jo mer imponerende CV-er, desto mindre rom for feil og nederlag. Cunen-Classens, Bakke

Kristoffersen og Tøien Johansen må alle stille til neste jobbintervju og fortelle om sitt brede nettverk, mens de viser fram en oppdatert CV. De må fortelle om de spennende utfordringene, læringsutbyttet og det gode fagmiljøet de har vært en del av.

For dette er hva en arbeidsgiver forventer.

Studenttilværelsen er opptakten til det man skal drive med resten av livet, og det sier seg selv at de fleste ønsker å ta denne perioden i livet på alvor. Gjør det da noe at man bruker studietiden til CV-bygging?

Svaret er selvfølgelig nei.

Men hvis den aktive nettverksbyggingen starter i samme sekund som man setter sin fot i akademien, risikerer man samtidig å gjøre studietiden om til en eneste stor minglefest – der alle sitter på hver sin tue av verv og engasjement.

Til slutt ender det opp med at studenter tar på seg så tunge oppgaver i studietiden at de blir syke og utbrente.

Og arbeidslivet får et stort problem med å rekruttere arbeidstakere med overskudd.

debatt@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

«Jeg har et svar til dere: Det funker ikke.
Endelig! noen som sier det rett ut.

Hentet fra innlegget «Til alle lærere som bruker PowerPoint i undervisninga», Nordlys, 28.09.13

«Kine Berntsen (24) fra Jessheim er student og blogger. På bloggen hvaskjerakine.blogg.no deler hun sine egne tegninger, ispedd en god porsjon humor.
Da har Kine fått minst én ny leser!

Hentet fra saken «Tegner seg mot toppen», Romerikes blad, 27.09.13

«Så bra at Dagbladet øker! Ifølge tirsdagens avis på en rekke områder. Men på ett felt er vel økning umulig? Det gjelder bildeflatene som blir brukt på papir.
Jeg tar svært gjerne imot ei tynnere avis dersom jeg kan slippe å studere bartehårene til Hareide m.fl. Det er en nedvurdering av trofaste lesere å servere illustrasjoner som dekker hele sider og vel så det. Men de som skriver slipper jo billigere unna, da!
Hele sider og vel så det, si!

Hentet fra innlegget «Vi øker og øker», Dagbladet, 01.10.13

FØLG OSS

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.
www.universitas.no
facebook.com/UniversitasOslo
twitter: @universitas
For oppdaterte studentnyheter.

MENINGER

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

TRONDHEIM Under Dusken

Fordi summen av studielånet ikke strekker til husleie, mat og andre nødvendige utgifter, er det også nødvendig med en betalt jobb i tillegg. Og kassa på Rimi er ikke akkurat arbeids-erfaring rettet mot lektorjobben eller ingeniør-arbeidet.

YALE Yale News

To most of us, death could not seem more distant. However, as we make important and consequential decisions about our careers, it might be useful to think about what we want to have accomplished by the end of our lives.

BERGEN STUDVEST

Bergen kommunes planlagte stenging av Nygårdsparken vil neppe gjøre situasjonen bedre for nabolaget på og rundt Høyden.

KØBENHAVN uniavisen

Uddannelsesminister Morten Østergaard siger igen og igen at regeringen investerer i uddannelse, men hvis man ser tallene efter er det en sandhed med modifikationer – hvis det overhovedet er en sandhed!

TIPS OSS tips@universitas.no

nyhetsredaktør:
geirmoln@universitas.noGeir Molnes
993 35 518

NYHET

Studiner strømmet til
klamydia-test

KJØNNSSYKDOMMER: I forrige uke tilbød Høgskolen i Østfold gratis klamydiatest for sine studenter. 61 jenter og 25 gutter tok testen, melder Fredrikstad Blad.

– Det er synd at ikke flere gutter tok testen, for gutter er kanskje i enda større grad enn jenter smittespredere av klamydia, sier Ragnhild Folde, virksomhetsleder for helsevern for barn og unge, til avisen.

– Jenter er nok generelt flinkere til å ta ansvar, framholder hun.

HiOA skal
medietrenes for
seks millioner

PENGEBRUK: Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) har nylig inngått en avtale med et stort, men foreløpig ukjent, kommunikasjonsbyrå.

Avtalen går over fire år og har en ramme på seks millioner kroner, ifølge anbudsdokumentene. Det melder Høgskolens uavhengige nettavis, Khrono.

Byrået skal hjelpe til med «medietrening, omdømmebygging, krisekommunikasjon og politisk påvirkning.»

– Ingen av oss er profesjonelle medietrenere – våre forskere og ansatte fortjener det beste, sier kommunikasjonsdirektør Anne Christel Johnsgaard, som har bakgrunn fra Geelmuyden.Kiese, til Khrono.

I midten av oktober offentliggjøres avtalepartnere. Det skal ifølge nettavisen være snakk om «et av de store» PR- og kommunikasjonsbyråene i Norge.

BI til angrep
på Kjeller-fest

OMDØMME: KjellerUtvalget (Kjellern er studentpuben ved Utdanningsvitenskapelig fakultet) ante fred og ingen fare da de humoristisk inviterte sine studenter til «BI-fest».

Det falt ikke i god jord hos kommunikasjonsavdelingen til BI.

I en e-post Universitas har fått se, blir KjellerUtvalget bedt om å «finne et nytt tema og unngå bruken av referanser til BI», da de «ser på dette som uautorisert bruk av BIs merkevare».

Arrangementet byttet riktignok navn, men beholdt temaet. I invitasjonen heter det:

«Kle deg ut som en ekte handelshøyskole-student og kom til Kjellern for å leve ut din skitne Handelshøyskole-fantasi, » med notabene:

«Vi måtte endre tema fordi vi hadde et tema som hadde en uautorisert bruk av en handelshøyskoles merkevare. Målet med arrangementet er å gjøre narr av handelshøyskole-stereotypene.»

Alvorlig sikk
svikt på kje

Eksperiment: Doktorgradsstudent Rachel Smith sjekker temperatur på en gassbeholder og putter en liten isbit oppi for å få ned temperaturen mens postdoktor Bjørn Tore Bleken (stående) og Pablo del Campo diskuterer noe viktig.

Studenter og ansatte er svært bekymret for sikkerheten ved
UiOs kjemibygge. – Utbedringer skulle vært gjort for mange år
siden, sier instituttleder Jo Døhl.

Arbeidsforhold

tekst Christoffer Gundersen
foto Helle Gannestad

Eksploderende flasker, ukontrollerte branner og gasslekkasjer er bare noen av potensielt farlige uhell ved Kjemisk institutt på Universitetet i Oslo (UiO) det siste året.

I et brev til Arbeidstilsynet som Universitas har fått innsyn i, ramser instituttet opp alle uhellene det siste året (se tidslinje). Brevet ble sendt i forbindelse med en pågående tilsynssak.

Gammelt bygg

Ifølge instituttleder Jo Døhl er det vanlig at slike hendelser skjer ved kjemiske laboratorier. Men han er ikke fornøyd med tilstanden på dagens gamle kjemibygge.

– Det er ingen fordel å operere i et gammelt hus som dette, og vi skulle gjerne tilbudt et mer attraktivt bygg til studentene. At det nå

værende bygget ikke er skallsikret er for eksempel helt uakseptabelt, sier instituttleder Jo Døhl.

Døhl mener det er nødvendig å «skallsikre» alle etasjene unntatt første med nøkkelt, slik at laboratoriene bare er tilgjengelige for studenter og ansatte ved instituttet. Selv om enkeltlaboratorier holdes låst, er i dag alle etasjene i kjemibygget åpne for offentligheten.

Skallsikringsprosjektet ligger nå hos teknisk avdeling ved UiO.

– Dette skulle vært gjort for mange år siden. Vi er veldig utålmodige, sier Døhl, som har vært instituttleder siden januar i år.

Oppussing på vent

Også studentene reagerer på at alle og enhver har tilgang til instituttet i dag. Leder i Kjemisk fagutvalg, Kristina Sæterdal, mener at kjemibygget må pusses opp snarest.

– Alle kan gå inn i gangene, og det er mange steder å gjemme seg. Instituttledelsen ønsker å stenge igjen bygget, men de mangler

penger. Oppussing av bygget vårt er blitt satt til side i mange år i påvente av et nytt bygg, sier Sæterdal.

Det er nemlig meningen at kjemikerne skal flytte til et splitter nytt Life Science-bygge på Gausdal, når dette omsider blir ferdig. Men slik det ser ut nå, er 2020 tidligste innflyttingsdato.

«Situasjonen i dag
er ikke akseptabel»

Kristina Sæterdal, leder for
Kjemisk fagutvalg

Sæterdal mener dette er for lenge å vente.

– Tiltak må skje snarest. Vi ønsker ikke at uvedkommende skal ha tilgang til laboratoriene våre, og det er behov for å få opp standarden på det nåværende bygget. Situasjonen i dag er ikke akseptabel, sier hun.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 7, 1988

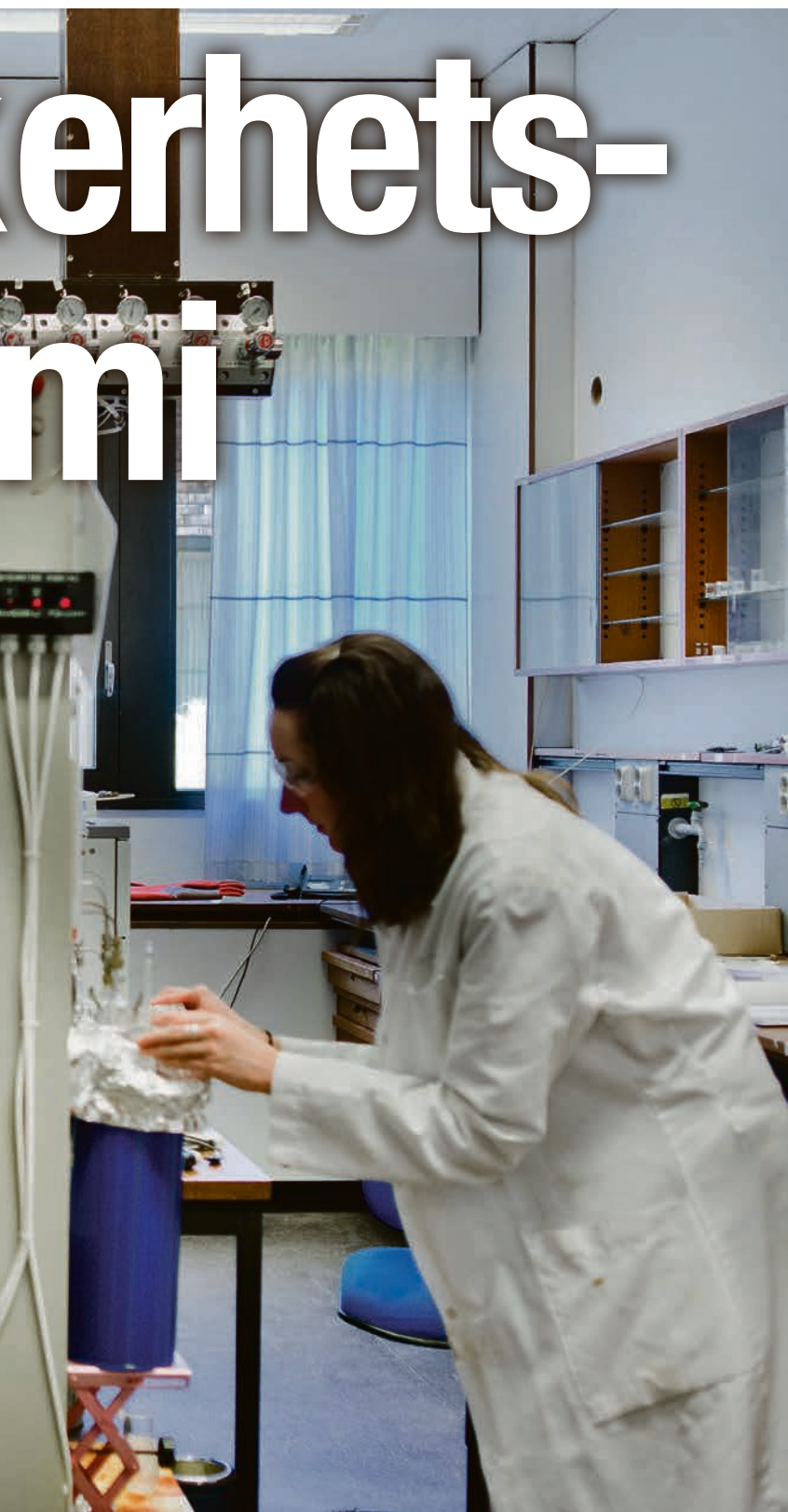
UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

«Nu står de norske universiteter og høyskoler med ryggen mot veggen. Det er ikke til å komme bort fra. I den kommende 5-års periode er det ikke mulig å utdanne hverken det antall kandidater samfunnet trenger, eller det antall studenter som ønsker høyere utdanning innen en rekke av de akademiske disipliner. Hybelsituasjonen i Oslo er katastrofal og i det hele tatt, noe må gjøres. Det er ikke nok bare å lukke studiene et par tre år etter at de er totalt overfylte. Finnes det noen løsning?»

Universitas nr. 7, 1963

Kjemisikkerhets-

mi

Alltid en risiko

– Det ble avdekket flere uhell hos dere i fjor – hvor stor risiko må man løpe som kjemistudent ved UiO?

– Det er alltid risiko forbundet med kjemiske eksperimenter. For eksempel kan kjemikalier velte på benken slik at en tar i det. Samtidig må man stille et ansvar til dem som er på labben. Vi får alltid god veiledning, sier Sæterdal.

Blant de mest kritiske uhellene er et avtrekksskap som har sluttet å virke. Mange av skapene er så gamle at de må kontrolleres jevnlig.

– At avtrekket ikke fungerer kan potensielt være veldig alvorlig. Vi har ofte lange dager på laboratoriet, og da er det viktig at avtrekket fungerer, sier Sæterdal.

En rekke uhell

De mange uhellene ved instituttet i fjor handler imidlertid ikke om at bygget er gammelt, ifølge instituttleder Døhl.

– Vi har ikke redusert budsjettene som følge av at vi venter på Life Science-bygget.

– Så ingen av uhellene hos dere i fjor kom som følge av at bygget var gammelt?

– Avtrekket som sluttet å virke er det eneste som handler om at

bygget er slitt, men man kan ikke fjerne enhver risiko. Det vil være helt umulig i et nytt bygg også. Bortsett fra låsing av bygget er det viktigste bidraget til bedre sikkerhet gode holdninger til HMS (helse, miljø og sikkerhet, red.anm.), og at rutineene følges, sier Døhl.

Nytt HMS-kurs

Døhl sier at instituttet har jobbet aktivt for å senke terskelen for rapportering av alle avvik og uønskede hendelser.

– Enkelt sagt er det slik at tidlig rapportering av små problemer forhindrer de store og alvorlige hendelsene, sier Døhl.

Fagutvalgsleder Sæterdal bekrefter dette.

– Det var en god del uheldige situasjoner i fjor, og vi studentene er blitt informert gjennom arbeidsmiljøutvalget. Nå får studentene HMS-kurs i fadderuka. Dette viser at tiltak gjøres hele tiden, sier hun.

Arbeidstilsynet ønsker ikke å kommentere saken, da de har en pågående tilsynssak med instituttet.

Tilsynet skal avsluttes i oktober.

c.s.gundersen@universitas.no

Hendelser på kjemi i år:

5. januar:
Kjemikalietyveri.

5. februar:
Lekkasje av nitrose gasser, fordi ventilator i forsøksrigg ikke var slått på.

12. februar:
Flaske med kjemikalierester eksploderte. Ved bemannet laboratorium kunne personskade oppstått.

1. mars:
Branntilløp i instrumentlab på grunn av instrumentfeil. Feilplassert røykdetektor gjorde at branntilløpet ble oppdaget sent.

16. juni:
Innbrudd og tyveri av gjenstander fra seminarrom.

17. juli:
Eksplasjon fra autoklav.

4. oktober:
Avtrekksskap sluttet å virke. Kunne medført eksponering for giftige gasser.

9. oktober:
Dannelse av flytende oksygen i kjølefelle. Kunne endt i brann eller eksplasjon. Da oksygenet ble fjernet fikk én person legebehandling for en mindre frostskaade.

Behovet for nytt kjemi- og farmasibygg skal løses ved å slå dem sammen i prestisjebygget for «Life Science». Men det viktigste miljøet innen livsvitenskap får ikke plass.

Kjempesatsing uten kjerne

Nyhetskommentar

Marit M. Simonsen, journalist i Universitas

Forankring. Satsingsområde. Tverrfakultært. Det høres flott ut, men Universitetet i Oslos storsatsing på livsvitenskap mangler noe.

Allerede i 2001 viste utredninger at kjemibygget var utdatert. Et nytt bygg i Gaustadbekkdalen (mellom IFI og Domus Athletica) ble vedtatt, men fremdeles manglet UiO midler til å flytte instituttet.

Da behovet for et nytt farmasibygg også ble tydelig, ble UiO ambisiøse.

Ved å slå sammen de to nye byggene i et nytt prestisjeprosjekt, under satsingsområdet *Life Science*, fikk nybyggene plutselig drahjelp. Håpet er at fremragende forskningssentre og felt i rivende utvikling skal tiltrekke seg nye penger. Fine ord som *realfagsrekruttering* og *signalbygg* hjelper også når man vil stikke lanken i statens lomme.

Både kjemi og farmasi passer godt under fanen livsvitenskap, eller *Life Science* – som dekker alle fag som jobber med biologiske prosesser og fenomener: medisin, biostatistikk, bioinformatikk, og både hvit (labfrakk) og grønn (allværsjakke) biologi.

«Fine ord som *realfagsrekruttering* og *signalbygg* hjelper også når man vil stikke lanken i statens lomme»

Kjernen i livsvitenskapene er selvfølgelig *livet* – biologien og molekylærbiologien, som i dag rommes av Institutt for biovitenskap (IBV).

Men disse fagretningene får ikke plass i nybygget.

Statsbygg jobber med å lyse ut en arkitektkonkurranse om supersenteret.

Bestillingen er et bygg på nesten 67 000 kvadratmeter, hvor omtrent en tredjedel skal huse halvfaste og midlertidige forskergrupper og miljøer innen feltet, for å ha tilgang på de skarpeste til enhver tid.

Når kjemi og farmasi også skal bo der, er det rett og slett ikke penger eller plass til digre IBV.

Men huset til IBV er også utdatert med tanke på HMS, ventilasjon og gammeldags organisering – med små, private laboratorier heller enn felles bruksarealer, slik det er mer behov for nå.

Det haster kanskje ikke nok.

Det blir nok fint og flott for kjemi og farmasi i sine nye hus. Men strategisk gunstige «synergieffekter», «samlokaliseringsfordeler» og «utviklingspotensialer» kommer til å gå tapt når Life Science-miljøet splittes i to hus på hver sin ende av campus.

UiO var lure da de brukte prestisjeprosjektet Life Science for å få nye nødvendige bygg.

Men det smarte hadde vært å vente på muligheten til å få med kjernefagene.

maritms@universitas.no

Samstemt: Eline Stølan og Studentparlamentet står ikke lenger i veien for rektor Kari Toverud Jensen og Høgskolens universitetssatsing. Det gjør derimot en ny, borgerlig regjering.

Borgerlig brems for universitetshåpet

Den borgerlige regjeringen kan stoppe HiOAs universitetsplaner. Men nå har ledelsen – endelig – studentene i ryggen.

Universitetssatsing

tekst Anders Ballangrud og
Halvard Dypvik
foto Helle Gannestad

Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) har siden 2010 kjempet for å bli universitet. Med Høyre og Frp i regjering kan det bli vanskelig.

– Jeg blir veldig overrasket hvis det blir godkjent noen nye universiteter i nær framtid. Det er klart formulert i programmet til Høyre at det ikke vil skje før man har evaluert dagens ordning, sier nestleder i Unge Høyre, Fredrik Bjercke Punsvik.

Nyvalgt stortingsrepresentant for Høyre, Kristin Vinje, stiller seg bak Punsvik.

– Høyre har tenkt å evaluere strukturen og finansieringen for høyskole- og universitetssektoren. Inntil det er gjort vil

ikke Høyre etablere flere universiteter, sier Vinje.

– Bra med strengere krav

Punvik mener det er feil at høyskoler bare konsentrerer seg om å få universitetsstatus.

– Høyskoler og universiteter bør sikte mot å bli best mulig, ikke få ny tittel. Jeg skjønner at høyskolene vil bli universiteter for å få mer frihet. Men vi bør se på måter å gi dem mer frihet på uten å gjøre dem til universiteter, sier Punvik.

Studentparlamentet ved HiOA har vært kritiske helt siden de første planene om statusbytte ble lagt. De uttrykte bekymring for at satsingen vil gå ut over bachelorutdanningene og praksisfeltene, og var skeptiske med tanke på hvor pengene skal komme fra. Nå har de imidlertid føyet seg til høgskoleledelsens målsetting.

– Vi har tradisjonelt vært mot

å bli et universitet, men så svart-hvitt er det ikke lenger. Nå som Høgskolen har bestemt at de skal satse på å bli et universitet, er vår tilnærming å sikre at utdanningskvaliteten blir best mulig, sier leder i Studentparlamentet ved HiOA, Eline Stølan.

Stølan mener det kan være bra at det nå må argumenteres sterker for å få universitetsstatus, og at det å være et universitet da vil få et enda sterkere kvalitetsstempel.

Men hun understreker at status ikke er det viktigste for studentene.

– For oss er det kvaliteten på forskningen og utdanningen som betyr noe, ikke om vi er høyskole eller universitet.

Rektor ved HiOA, Kari Toverud Jensen, ønsker ikke å kommentere spørsmålet på nåværende tidspunkt, men står fortsatt fast på at skolen skal bli et universitet.

Bred borgerlig enighet

Stortingsrepresentanter i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har tidligere vært kritiske til

HiOAs universitetsplaner, og på den borgerlige siden har de vært tilnærmet enstemmige.

Komiteemedlem Bente Thorsen i Frp har sagt at partiet er skeptisk til å etablere flere universiteter, og at det er viktig at HiOA ivaretar sin egen identitet.

«For oss er det kvaliteten på utdanningen som betyr noe, ikke så mye om vi er høyskole eller universitet»

Eline Stølan, leder for Studentparlamentet ved HiOA

– Frp mener vi har mange nok universiteter. Det er viktigere å spisse kompetansen på fagene vi allerede har. Høyskolene bør heller samarbeide med universite-

tene, slik at alle kan bli gode på hver sine felt. Ellers kan vi ikke bli blant de beste internasjonalt, som er Frps mål, sa Thorsen til Universitas i fjor.

Daniel Heggelid-Rugaas, styremedlem i Oslo Venstre, mener strengere krav må til før flere universiteter kan godkjennes.

– Vi må ha en plan før flere universiteter godkjennes, og den må Stortinget vedta. Venstre ønsker strengere krav, fordi det i dag ikke sies noe om faglig kvalitet, sier Heggelid-Rugaas.

Heller ikke KrF ønsker flere universiteter. Nestleder Dagrun Eriksen sier til nettavisen Khrono at de i stedet ønsker å utvikle høyskolenes egenart.

– Vi lukker døra for flere universiteter, men åpner samtidig en annen dør som skal gi høyskolene nye utviklingsmuligheter. Vi ønsker at de skal få mulighet til å utvikle seg faglig, og vil gi dem både økonomiske og faglige gulrøtter for at de skal få den nødvendige tyngde og drivkraft, sier Eriksen.

universitas@universitas.no

Angriper doktorgrads- utviklingen

Doktorgradsdiagnose: Dag Einar Thorsen (33) avla sin ph. d. i fjor og underviser i statsvitenskap på Universitetet i Oslo. Han mener økningen i antallet doktorgrader skader stipendiater mulighet til å jobbe med forskning.

Dobbelt så mange tar doktorgrader i Norge som for ti år siden. Et problem, ifølge undervisere ved Universitetet i Oslo.

Doktorgrader

tekst Anders Sundstøl Bjørkheim
foto Helle Gannestad

– Samtidig som samfunnet bruker store beløp på doktorgrads-utdanningen, vet man ikke hvor man skal gjøre av dem med fullført grad. Jeg savner en tydelig tenkning rundt hva disse gradene skal brukes til, sier Dag Einar Thorsen (33), foreleser i statsvitenskap ved UiO.

Bare siden første halvdel av 2012 har antall doktorgrader avlagt i Norge økt med 13 prosent, ifølge en ny rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

Økningen kan spesielt spores tilbake til da philosophiae doctor (ph. d) ble innført gjennom Kvalitetsreformen i 2003.

Siden den gang er antall doktorgrader mer enn doblet – fra 723 til 1461 i året.

Færre blir i akademien

Thorsen forsvarte selv sin ph.d. i fjor, og har sittet i stipendiatforeningens styre ved Universitetet. Han mener mulighetene for relevante jobber svekkes med den nåværende utviklingen, og at mange

med doktorgrad antakelig jobber innenfor noe annet enn det de utdannet seg til.

– Det er klart at de som begynner på doktorgraden, har en forventning om å fortsette innenfor akademien. Men andelen som blir værende der, har sunket jevnt og trutt. Samtidig er arbeidsmarkedet lite for disse på utsiden. Det er et problem, sier Thorsen.

– Blir holdt for mye i hånden

Thorsen får støtte av Kristian Gundersen, professor ved Institutt for biovitenskap. Han mener utviklingen både fører til inflasjon og skader kvaliteten på utdanningen. Stipendiatene blir holdt for mye i hånden og driver med for lite selvstendig forskning, mener Gundersen.

– Prestisjen ved å ta doktorgrad er utvilsomt synkende, og verdien av graden er lavere enn tidligere. Det er så store krav til gjennomstrømming at mange av fordelene går tapt. Graden er blitt kortere, med mye som ikke handler om forskning, og det blir stadig vanskeligere å stryke, sier professoren.

Gundersen mener utviklingen må sees i sammenheng med den generelle masseutdanningen.

– Det er bra at flere får ta utdanning i Norge. Men målet var jo ikke å lage dårligere utdanning for alle.

Ekspertgruppe ønsker flere

Thorsen og Gundersens innvendinger står i skarp kontrast til ekspertgruppen som ble nedsatt av Kunnskapsdepartementet og Universitets- og høyskolerådet (UHR) i 2012. Ifølge gruppens rapport vil det i framtiden utdannes for få stipendiater. Gruppen foreslo en opptrapping på 350 stillinger årlig for å møte behovene, og mente at dette er i tråd med forsknings- og undervisningssystemets kapasitet.

– Sovjetisk pølsefabrikk

Gundersen er på sin side sterkt kritisk til det han oppfatter som en overdreven politisk vektlegging av antall.

– Denne tankegangen preget den gamle sovjetstaten: Man vektlegger enkle mål og tror at antallet er det viktigste. Det er liten interesse for kvalitet og dyptpløyende kunnskap i det politiske systemet. Tendensen skyldes jo ikke oss på universitetet. Vi ønsker doktorgrader av høy kvalitet, sier han.

Gundersens metafor går igjen i Danmark. I 2006 kalte professor Svend Hylleberg ved Aarhus Universitet det danske utdannings-systemet for «en sovjetisk pølsefabrikk». Professoren kritiserte systemet nettopp for å gi utdan-

ningsinstitusjonene økonomiske insentiver til å vektlegge mengde og ikke kvalitet.

Selv mener Gundersen at utviklingen i Danmark har gått enda lengre enn i Norge, noe som bekreftes av forsker Terje Bruen Olsen ved NIFU.

– Tendensen med økende antall stipendiater går helt klart igjen i de aller fleste land. Men Norge har ligget bak de andre nordiske landene når man sammenligner antall avlagte doktorgrader med folketallet, forteller Olsen.

For få jobber

Dag Einar Thorsen mener økningen i antall stipendiater til dels kan forklares ved at den har gjort det enkelt for ulike regjeringer å markere at de gjør noe

for utdanningssektoren.

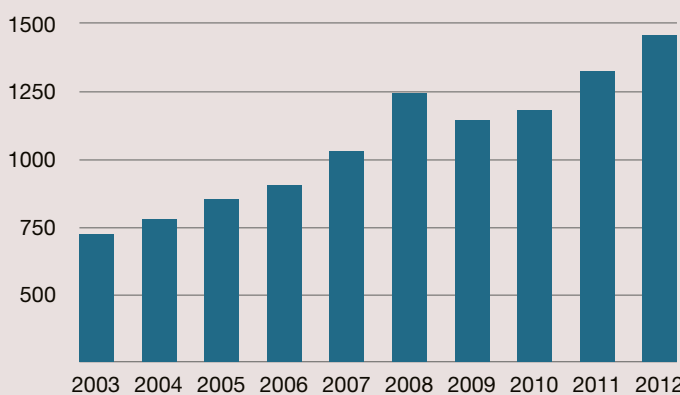
– Gjennom årene har det vært enkelt å få til stipendiatstillinger under forhandlinger om statsbudsjettet. Men det har vært mindre vilje til å ta de tyngre løftene. Nå sitter vi med veldig mange stipendiater uten en tilsvarende økning i antallet faste stillinger innen forskning og høyere utdanning, sier Thorsen.

– Er ph. d. blitt den «nye mastergraden»?

– Vi er ikke kommet dit ennå. Men når flere har doktorgrad ute i arbeidslivet, så vil det åpne for en annen forståelse av denne kompetansen. På sikt vil det kanskje gjøre at kravene øker, og at stillinger som i dag besettes med mastergrad, krever doktorgrad i stedet.

universitas@universitas.no

Antall doktorgrader avlagt i Norge:

Kilde: Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

STUDENTBOLIG?

Ja, kanskje... om et par år...

Det har **aldri** vært vanskeligere å få studentbolig enn høsten 2013. Universitas.

Vi mangler over 13.000 boliger før vi når 20% dekningsgrad.

Norges Studentorg.

Studentboligdebatt

ons. 9. oktober kl. 18

i Grefsenveien 28 ved Storo

Alle partiene kommer. Velferdstinget taler din sak.

Studentmassen øker. Bygge? Hvem, når, hvor og hvordan?

T-bane 3, 4, 6 til Storo, buss 30 eller trikk 11, 12, 13 til Grefsenveien 28.

Arrangør: Singel – interesseorganisasjonen for aleneboende

VELFERDSTINGET I OSLO

BYGGENÆRINGENS LANDSFORENING

bni

FAGFORBUNDET UNGDOM

grønn ungdom AUF

Senterungdommen FpU

Krfu RØD UNGDOM

unge venstre unge høyre

Staten styrer: – Det som er oppsiktsvekkende når man ser på hvor norske studenter søker seg, er at de gjør som staten sier, mener Kristin Halvorsen. De siste årene har det vært en kraftig økning i søkertallene til både lærer- og ingeniørutdanningene.

Sender stafettpinnen mot

Avtroppende kunnskapsminister Kristin Halvorsen frykter kortsiktet høyrevridning i høyere utdanning. Men hun håper i det minste at byggene får stå i fred.

Ministerattest

tekst Petter Fløttum
foto Eskil Wie

– Jeg skygger ikke for våre egne nå, håper jeg, sier Kristin Halvorsen (SV).

Hun sitter framfor veggen hun snart skal opp på. Bak henne henger bildene av alle tidligere utdannings-, forsknings- og kunnskapsministre. Nærmest er Tora Aasland (SV), Bård Vegard Solhjell (SV) og Øystein Djupedal (SV). Og før dem Høyres Kristin Clemet.

Nå er det igjen høyresidens tur til å styre, og en minister fra enten Høyre eller Frp skal fylle Halvorsens sko.

– Jeg frykter at politikken kommer til å ha et veldig mye mer kortsiktig og næringsrettet per-

spektiv, sier Halvorsen.

Den morsomste regjeringsjobben

I oktober 2009 ble Kristin Halvorsen innsatt som kunnskapsminister i den andre Stoltenberg-regjeringen. Først satt Tora Aasland (SV) som forskningsminister, før all forskning og utdanning ble samlet under samme minister i mars 2012. Om noen uker er det endelig slutt. Den tidligere partilederen og finansministeren trekker seg ut av politikken etter 24 år.

– Man klør jo i fingra etter å fortsette. Det er den morsomste jobben i regjering, sier Halvorsen om de siste fire årene Kunnskapsdepartementet.

På den tiden mener hun selv at hun har rukket å gjøre mye som hun kan være fornøyd med: forskningsmeldingen, økte bevilgnin-

ger til høyere utdanning og forskning, flere studentboliger.

Viktigst, mener hun, er nok at den rødgrønne regjeringen får på plass en tiårsplan for forskning, slik de foreslo i Forskningsmeldingen.

– En tiårig langtidsplan som legger føringer, men som revideres hvert fjerde år, er viktig. Det bevarer en enighet om hvilke områder man skal satse på over tid, og setter forskningsplaner og investeringer i sammenheng med hverandre. Det skaper forutsigbarhet, sier Halvorsen.

Hun legger ikke skjul på at hun håper den nye regjeringen også vil forplikte seg til å videreføre planen.

Ikke bare ros

Selv om Halvorsen stort sett er fornøyd, mener ikke alle det er

blitt gjort nok for høyere utdanning og forskning under hennes ledelse.

I løpet av de siste åtte årene har forskning fått 32 prosent realvekstøkning i finansieringen, og institusjonene har fått 13 prosent mer i bevilgninger. Men det er ikke nok, sier blant andre rektor Ole Petter Ottersen ved Universitetet i Oslo. Han mener økningen har gått med til å dekke nye kostnader og øremerkede oppgaver, og at institusjonenes handlingsrom ikke har økt i nevneverdig grad.

– Jeg er fornøyd med den økningen vi har fått til, men alle vil gjerne ha mer, svarer Halvorsen.

Lik råd og lik rett

Blant annet Tone Vesterhus, leder i Velferdstinget i Oslo og Akershus, har påpekt at studiestøtten har sakkett akterut, selv om den er blitt prisjustert de siste årene.

Halvorsen er delvis enig i at støtten ikke er høy nok. Om de rødgrønne skulle forhandlet ny regjeringsplattform nå, mener hun en opptrapping av studiestøtten ville vært viktig for SV.

Kristin Halvorsen

- 2009–2013: Kunnskapsminister i Stoltenberg II-regjeringen
- 2005–2009: Finansminister
- 1997–2011: Partileder i SV
- 1989–2013: Stortingsrepresentant for SV

– Selv om vi kanskje har Europas beste studiefinansiering, må vi vokte prinsippet om lik rett til utdanning, sier Halvorsen.

Satset på nybygg

Kunnskapsministeren får også kritikk for at hun ikke har gjort nok for vedlikehold og opprusting av blant annet universitetsbygg.

Halvorsen erkjenner at det er vanskelig å sørge for at alt holder god nok standard, men mener likevel Stoltenberg II-regjeringen har fått til mye også her.

– Vi har hatt en omfattende satsing på bygg og infrastruktur. Vi har startet opp eller ferdigstilt 15 bygg med en kostnadsramme på til sammen 18 milliarder kroner. Bare i 2013 og 2014 startes

høyre

byggingen av sju nye bygg, sier Halvorsen.

– Jeg tror ikke noen tør å avlyse noen byggeprosjekter som vi har startet på nå, legger hun til.

Vet ikke hva som venter nå
Selv om Halvorsen har hatt fire år på seg som kunnskapsminister, er det fremdeles ting hun skulle ønske hun fikk tid til.

– Jeg skulle gjerne ha lagt fram meldingen om studiekvalitet. Alle studenter fortjener å bli tatt imot av en institusjon som står gledesstrålende på trappen med åpne armer og tar imot studenter som den store ressursen de er, både for institusjonen og landet, sier hun.

Men nå er det snart tid for å overlate sjefsstolen til noen andre.

– Det er jo fantastisk, i åtte år – først som finansminister og så som kunnskapsminister – å bruke kreftene mine på noe som er så viktig.

– *Hvor går veien videre?*
– Jeg skal tenke meg om, så får vi se hva fremtiden bringer, sier Kristin Halvorsen.

petter.flottum@universitas.no

NORGE OM HALVORSEN

tekst Vilde Sagstad Imeland, Petter Fløttum og Peter Tryggestad

Rektorer

Dag Rune Olsen - Rektor ved Universitetet i Bergen

Det beste Halvorsen har fått til er den nylig vedtatte Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning fra Stortingsmeldingen, som foreslår investeringer i nybygg og infrastruktur. Jeg skulle gjerne sett at den kom tidligere, for investeringssetterslepet kan hindre eksperimentelle forskere i å kunne hevde seg internasjonalt. Karakter: C

Trond Blindheim - Rektor ved Campus Kristiania

Vi er en privat stiftelse, og merker derfor liten forskjell på om det er SV eller Høyre som bestemmer, med unntak av noen nye forskrifter her og der. De mange sammenslåingene av høyskoler og universiteter har ført til at man i dag kan ta doktorgrad ved 22 ulike steder i Norge, mot ti steder i Danmark. Her er det behov for en opprydning. Man kan ikke bygge opp solide forskningsmiljøer hvor som helst i landet. Karakter: B

Ole Petter Ottersen - Rektor ved Universitetet i Oslo

Hun har gjort en veldig god jobb, og virkelig stått på for vår sektor innad i regjeringen. Hun har påpekt hvor viktig det er å få en bedre forskningsbasert utdanning. Jeg tror også hun har jobbet veldig hardt for å skaffe framtidige forskere mer forutsigbarhet. Soria Moria 2 har ikke blitt fulgt opp, for økningen på 32 prosent siden 2005 har gått med til å dekke nye kostnader og øremerkede oppgaver. Karakter: B

Cecilie Broch Knudsen - Rektor ved Kunsthøgskolen i Oslo

Halvorsen har gitt penger til Kunsthøgskolen i Bergen slik at de får realisert sitt byggeprosjekt, og vist positiv interesse for talentutvikling i kunstfagene. Dette bør komme høyere utdanning til gode i neste omgang. Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt i loven. Budsjetttrimmen bør derfor være rimelig i forhold til kunstsektorens størrelse i høyere utdanning. Karakter: –

Politikere

Tord Lien - Utdanningspolitisk talsmann for FrP

Jeg er positivt overrasket over at Halvorsen har tatt til orde for at en treårig utdanning på høyskole eller universitet kan være nok. Det er viktig å formidle dette til næringslivet. Heltidsstudenten har blitt ofret under Kristin Halvorsen, og det er ikke lenger mulig å studere uten å jobbe samtidig. Når det er mamma og pappa sin pengebok som bestemmer, får vi ikke de beste studentene frem. Karakter: C

Kjell Ingolf Ropstad - Stortingsrepresentant for KrF

Kristin Halvorsen har vært en veldig dyktig politiker og statsråd. Hun skal ha honnør for Forskningsmeldingen som ble enstemmig vedtatt og behandlet på en god måte i Stortinget. Det er veldig skuffende at studentene ikke har fått elleve måneders studiestøtte, selv om alle regjeringspartiene har vært enige om dette. Jeg synes også det er trist at hun ikke har tatt mer tak i frafallet. Karakter: C

Studentpolitikere

Ola Rydje - Leder av Norsk Studentorganisasjon

Hun har vært dyktig og gjort en grundig jobb med høyere utdanning. Hun fikk inn 100 millioner ekstra til studentboligbygging i revidert nasjonalbudsjett i vår. Dette var den første store sjansen hennes til å påvirke den tunge budsjettprosessen, og hun grep muligheten. Det må så klart betales av en ny regjering, men hun har flyttet på mange milliarder kroner for å få til dette. Halvorsen og regjeringen fratok studentene en rett de har hatt i 70 år, da de innførte kravet om to tredjedels flertall i styrevedtak i studentsamskipnadene. Dette viser en mistillit til studentene og er veldig negativt. Karakter: –

Gabrielle Legrand Gjerdset - Leder i Studentparlamentet UiO

Hun har alt i alt gjort en god jobb. Det er spesielt bra at hun har satt ned et utvalg for å se på finansieringen til høyere utdanning. De har også løftet studentboligbyggingen ganske mye. Jeg håper neste kunnskapsminister tar tak i universitetsbyggene, som er noe Halvorsen ikke gjorde. Det er et milliardetterslep på vedlikehold. Karakter: C

Tone Vesterhus - Leder i Velferdstinget

Halvorsen har bygget flere studentboliger, og holdt det hun har lovet. Departementet har varslet at rammevilkårene for studentboligbygging blir bedre i statsbudsjettet nå, men det er for sent. Studiestøtten har stått på stedet hvil, og det er ikke bra. Den har blitt prisindeks-justert, men det er bare en liten dråpe i havet. Vilkårene har heller ikke vært gode nok for studenter med barn. Karakter: C +

Forbund og organisasjoner

Petter Aaslestad - Leder av Forskerforbundet

Det er veldig artig å samarbeide med Halvorsen fordi hun er ujålete og pålitelig. Vi er glade for at man gjennom forskningsrådet har økt potten til fri grunnforskning. Halvorsen har også satt i gang arbeidet med en utdanningsmelding. Det er 10 år siden kvalitetsreformen og man har fremdeles ikke klart å få til en tettere oppfølging og lavere frafallstall blant studenter. Dette blir et problem for hennes etterfølger. Karakter: C

Knut Aarbakke - Akademikerne

Vi er utålmodige med tanke på en skikkelig satsing på høyere utdanning og forskning, og skulle ønske at målsetningene var større. Ambisjonene med studieplasser har vært for dårlige, særlig innenfor teknologi og på lærerutdanningen. Halvorsen har heller ikke møtt behovet for bygg og nybygg. Hun gapte nok over litt for mye ved å legge hele Kunnskapsdepartementet under én statsråd i 2012. Situasjonen var bedre før dette. Karakter: C

Uavhengige

Frank Aarebrot - Professor i sammenlignende politikk ved Universitetet i Bergen

Hun har gjort så godt hun kunne. Universitetene har opplevd en vekst, så helt sure trenger vi ikke å være. Jeg synes Halvorsen har vært overraskende anonym, og mener hun gjorde en feil da hun gikk inn i departementet. Hun burde ha brukt mer tid på partiet. En konsekvens er at hun har blitt trukket mellom hensyn til departementet og partiet, noe som har gitt byråkratene en mulighet til å styre. Karakter: C

Nina Kristiansen - Redaktør i forskning.no

Gaveforsterkningsordningen ble gjeninnført mot slutten, og det er en bra ting. Den støtter bedrifter som satser på forskning og høyere utdanning. Men det var trist for Norge at vi fikk inn Kristin Halvorsen i stedet for en egen statsråd som kunne holde forskningsfanen høyt. Mange i sektoren diskuterer markedstenkning, tellekanter og forskerfrihet, men selv ikke SV har klart å ta tak i disse store ideologiske debattene. Karakter: C

B

C+

Kunstskoler: Studenter i en skulpturklasse ved Einar Granum.

FORBRUKEROMBUDET REFSEKUNSTSKOLER:

Bruker urimelige skolekontrakter

Kontraktene til Oslos kunstskoler sikrer ikke studentene ved sykdom og kan føre til store økonomiske tap.

Skolekontrakter

tekst Stine Stenhaug
foto Eskil Wie

Flere kreative fagskoler gir studentene urimelige skolekontrakter, viser en fersk rapport fra Forbrukerombudet. Ombudet er spesielt bekymret for studentenes manglende rettigheter ved sykdom.

– Når en student blir syk, skal studenten bare betale for mottatt undervisning. Ved enkelte av skolene vi har kontrollert, må elevene betale for hele skoleåret. Det mener vi er urimelig, sier forbrukerombud Gry Nergård.

Hun mener kontraktene er i strid med markedsføringsloven, og at dette er spesielt problematisk fordi kunst- og kulturfagskolene er dyre å gå på.

– Jeg synes dette er for dårlig, og ganske overraskende ettersom skolene har holdt på med dette i mange år, sier Nergård.

Rådville studenter

Nergård tror det er ekstra vanskelig for studentene å klage fordi kunst- og kulturfag er en liten bransje.

– En bedre kontrakt ville gjort det lettere for studentene å stå på kravene, sier Nergård.

Hun jobber nå for å forbedre kontraktene ved fagskolene. Forbrukerombudet håper de ulovlige kontraktene skyldes slurvefeil, og at skolene ikke har gjort det med vilje.

Bårdar beklager

Bårdar Akademiet er blant skolene med mangelfulle kontrakter. Universitas har vært i kontakt med flere studenter ved skolen som

opplyser at de har hatt problemer med å få erstatning for tapt undervisning. De ønsker imidlertid å være anonyme av frykt for personlige konsekvenser.

Bårdars økonomisjef, Bengt Olsen, synes det er trist og overraskende.

– Vi har hatt tre elevundersøkelser hvert år hvor elevene får lov til å være anonyme. Her har vi fått gode tilbakemeldinger, sier han.

Olsen innrømmer at det er hold i deler av kritikken fra Forbrukerombudet.

– Noe baserer seg på en misforståelse, og i prinsippet er vi enig i at dette er en unøyaktighet fra vår side. Vi beklager, sier Olsen.

Vil diskutere med studentene

Bårdar har ingen «skumle baktanker» med kontrakten, understreker økonomisjefen.

– Vi prøver å ha en så nøytral og riktig kontrakt som mulig. Likevel må jeg si at dette handler om små endringer, sier han.

– Vi har hatt advokater til å gå igjennom kontrakten, men har

forståelse for at NOKUT har problemer med å ha orden på alle kontraktene, forteller Olsen.

– I kontrakten står det ingenting om erstatning for tapt undervisning. Er ikke dette bare lønnsomt for dere?

– Det er riktig at dette ikke står i kontrakten. Det skal vi selvfølgelig gjøre noe med i framtiden. Vi støtter dette hundre prosent, vi har rett og slett ikke tenkt i de baner. Dette vil bli diskutert med studentrådet, sier Olsen.

For streng standardkontrakt

En annen av skolene i Forbrukerombudets søkelys er Einar Granum Kunstfagskole. Rektor ved skolen, Sonja Helen Wiik, mener at malene til ombudet begrenser mulighetene for studentene.

– Vi skal selvsagt rette opp i noen av formuleringene, men slik jeg leser denne standardkontrakten er den litt for streng, fordi den presiserer veldig mye som ivaretar institusjonen, sier Wiik.

Hun forteller videre at ledelsen har et veldig godt forhold til studentene, og mener at en strengere

kontrakt vil gjøre skolen mindre raus overfor elevene.

– Vi skal være klare og tydelige, men vi skal også ha rom for å se personen som student. Dette setter vi veldig høyt, men det er klart vi ikke skal tulle med reglene som gjelder, sier rektoren.

Wiik trekker fram betalingsfrist som et eksempel på firkan- betingelser.

– Der har vi vært villige til å utsette betalingsfrister.

Like rettigheter

Forbrukerombud Nergård mener det er bra at studentene settes først, men mener dette må presiseres i kontrakten.

– Det skal være med i kontrakten uansett. Det er bedre at slike ting presiseres i kontrakten, slik at dette kan gi like rettigheter til alle, sier Nergård.

Skolene har fått frist fram til 14. oktober til å gjøre endringer i kontraktene. Dersom skolene ikke blir enige med ombudet, vil saken bringes inn for markedsrådet med påstand om en betinget bot.

VERVET STUDENTER FRA HELE LANDET:

Reisenettverk granskes for pyramidevirksomhet

UNIVERSITAS 25. JANUAR 2012

Tusenvís av nordmenn er vervet til nettverket World Ventures, og bekymringsmeldingene hagler inn.

Pyramidespill

tekst Heljar Havnes

Lotteritilsynet (se faktaboks) gransker nå World Ventures, med mistanke om at reisenettverket er et pyramidespill, melder Dine Penger.

– Vi får stadig henvendelser fra personer på innsiden, bekymrede familiemedlemmer og andre som ønsker å advare mot dette selskapet, sier rådgiver i Lotteritilsynet og pyramidespesialist Silje Sægrov Amble til tidsskriftet.

Uforstående til kritikk

World Ventures' talsmann i Norge, Steinar Husby, understreker at de viser samarbeidsvilje.

– Vi er i god dialog med Lotteritilsynet og har svart på alle fore-

spørsler innenfor de gitte tidsfristene, sier han til Universitas.

Husby oppfatter det som merkelig at Lotteritilsynet velger å gå ut med denne saken i media før den er avgjort.

– Jeg ønsker ikke å kommentere hvorvidt vi er et pyramidespill eller ikke mens saken pågår, sier han.

Selskapets advokat, Bertram Vedeler, sier til Dine Penger at World Ventures ikke driver pyramidespill, og stiller seg uforstående til kritikken fra tilsynet.

Advarer mot nettverket

World Ventures har omtrent 4 000 norske medlemmer, og over 100 000 på verdensbasis.

Allerede i 2012 avdekket Universitas at studenter over hele landet var blitt vervet av reisenettverket. BI-professor Gorm Kunø

gikk hardt ut mot selskapet, og rådet alle nåværende og potensielle medlemmer om å holde seg unna.

Kunø stilte seg svært kritisk til konseptet, men mener man ikke kan vite noe helt sikkert før man får se regnskapene. Problemet er at selskapet ikke har norsk-registrerte regnskap.

– Jeg er nesten helt sikker på at World Ventures er et ulovlig pyramidespill. Jeg vil advare alle mot å bli med på dette, sa han.

Tjener kun på medlemskap

World Ventures tilbyr billige reiser til sine medlemmer, for eksempel en villa i Florida til 45 kroner natten eller karibisk cruise til under 500 kroner.

For rundt 2100 kroner, pluss omtrent 400 kroner i måneden etter en måned, får medlemmer mulighet til både å kjøpe billige reiser og tjene penger på å rekruttere andre.

Personer høyt plassert i World

Ventures, som ønsker å være anonym, påpekte overfor Universitas at de selger reiser til innkjøpspris, og kun tjener penger på medlemskap i reiseklubben.

Selskapets Texas-baserte ledelse har selv avvist pyramidepåstandene.

– World Ventures er stolte av at vi følger norske reguleringer. Dette er en sak for norske myndigheter, og Lotteritilsynet har ingen grunn til å etterforske World Ventures, sa Laura Wards, sjef for internasjonal kommunikasjon i World Ventures.

Nå skal altså selskapet granskes, og om en måned kan det vise seg at flere tusen norske medlemmer er med i et ulovlig pyramidespill.

Universitas følger saken.

heljarh@universitas.no

HAR DU TIPS?
TIPS@UNIVERSITAS.NO

Lotteritilsynets sjekkliste for pyramidespill:

- Typisk pyramide: Pyramideeffekten oppstår når inntekten blir koblet til vervingen, slik at selskapets/deltakerens inntekt stammer direkte eller indirekte fra vederlaget for å delta.
- Kjennetegn: Hvis du blir lovet store inntekter på inntjeningen til de personene du verver, på flere nivåer under deg, er det et klart tegn på en pyramide.
- Tommelfingerregel: Dersom inntekten din er avhengig av at du og dem du har vervet, hele tiden verver nye medlemmer, eller får eksisterende medlemmer til å oppgradere sine medlemskap, vil ikke virksomheten kunne overleve på lang sikt.

Hele listen finner du på Lotteritilsynets hjemmesider, www.lottstift.no.

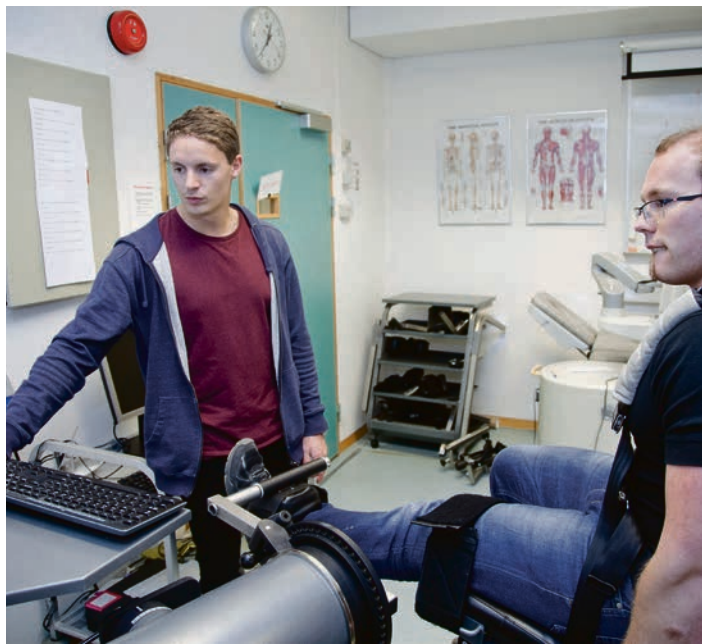
Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i
biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. oktober

Mer info: www.unis.no

SJU KJAPPE

tekst Magnus Newth
foto Eskil Wie

Ikke bare sport: På NIH drives det også idrettsforskning på høyt nivå.

Vil engasjere

Idrettshøgskolens nye studentleder Torstein Dalen vil aktivisere høyskolens uengasjerte studenter.

1. – Hva blir din jobb som studentleder?

– Det er mange saker vi vil ta tak i, men det viktigste blir å engasjere studentmassen på Norges Idrettshøgskole (NIH), både faglig og sosialt. Vi har sett studentene bli mindre aktive, og dette er en trend vi skal snu. Studentene kommer i forelesningene, og skolearbeidet blir sikkert gjort, men de er blitt mindre interesserte i det som skjer på Høgskolen utenom det obligatoriske.

2. – Hvordan vil du snu utviklingen?

– Vi vil jobbe for å treffe bedre med tilbudene våre. Tidligere har vi slitt med lav deltagelse på en del arrangementer vi har hatt. I framtiden skal vi ha flere tilbud studentene etterspør.

3. – Hvordan ser du for deg samarbeidet med det nye rektoratet?

– Vi stiller på en måte med like forutsetninger, siden både rektorparet og studentstyret er nytt. Studentstyret har blitt lovet at rektors kontordør alltid skal være åpen, og at vi kommer til å ha åpen dialog. Tradisjonelt har rektor og studentstyret hatt et nært samarbeid, og vi skal jobbe for å fortsette med dette i framtiden.

4. – Det var svært lav valgdeltagelse fra studentenes side i rektorvalget. Stemte flere ved studentstyrevalget?

– Vi hadde en kjempeoppslutning. Valget ble avholdt en fredag, når det kanskje ikke er så mange studenter på skolen, og likevel hadde vi en svært høy andel som stemte.

5. – NIH har slitt lenge med felleferdige bygg, er dette noe du vil ta tak i?

– Vi har utrolig dårlige bygg.

Torstein Dalen (24)

- Ny leder av studentstyret på Norges Idrettshøgskole (NIH)
- Går femte året på en master i idrettsfysiologi

Bygningsmassen er et stort problem for studentene og for læringsmiljøet. Vi kommer til å fortsette å jobbe med det, men vi er avhengige av å få penger over statsbudsjettet til en totalrenovering. Vi har ikke fått noe bekreftet, men vi har fått veldig gode signaler og håper det vil ordne seg.

6. – Universitas har tidligere rapportert om studenter som følte kroppspress på NIH. Har dere fått bukt med problemet?

– Jeg er usikker. Det kommer ikke fram som noe problem i den nye læringsmiljøundersøkelsen vår, men det kan godt finnes blant enkelte. Det har blitt en mer heterogen studentmasse etter at vi fjernet opptaksprøvene, og det kan ha bidratt positivt. Hvis man kan synse om sånt, så tror jeg ikke det er noe stort problem.

7. – Hva med drikkepresset, da?

– Den nye studentundersøkelsen viser at det fortsatt oppleves drikkepress, men ikke i like stor grad som tidligere. Særlig under fadderuka har vi fått kommentarer på at det fortsatt kan være et problem. Fadderne vet at alle skal inkluderes selv om de ikke drikker, men drikkepresset kan kanskje oppleves implisitt. NIH har en ny rusmiddelpolitikk – den er ikke revolusjonerende på noen måte, men vi tar drikkepress på alvor.

universitas@universitas.no

Frafallet øker

Fire av ti studenter fullfører ikke utdanningsløpet de begynner på.

– Studentene får for dårlig veiledning, sier Ola Rydje, leder i Norsk studentorganisasjon.

Størst frafall: Tidlig tirsdag morgen var det forelesning for pedagogikkstudenter ved UiO. Kun 32 prosent av bachelorstudentene i lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk fullfører på tre år eller mindre, den laveste prosentandelen blant høyere utdanninger.

Frafall

tekst Benedicte Elisabeth Bjerknes
foto Eskil Wie

Studenter som faller fra studiene, har økt med elleve prosent sammenlignet med for ti år siden, viser ferske tall fra Statistisk sentralbyrå.

Av over 40 000 studenter som startet å studere i 2001, hadde 42 prosent ennå ikke fullført en grad ti år senere.

– Studentene får for dårlig veiledning på videregående, og for dårlig oppfølging og veiledning når de har begynt på studiene, sier Ola Rydje, leder i Norsk studentorganisasjon (NSO).

Han mener dessuten at det går hardt utover studieløpet at studentene må jobbe mye ved siden av.

Bruker lang tid

Elisabeth Hovdhaugen, forsker ved Nordisk institutt for innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), tror det høye frafallet skyldes flere ting: mangel på grunnkurs, studentenes forutsetninger og at stadig flere jobber.

– Norge har en annerledes studiestruktur enn mange av våre naboland, og studentene er vanligvis noe eldre både når de begynner og fullfører utdanningen, sier Hovdhaugen.

Hun påpeker at norske studenter går mye inn og ut av høyere utdanning fordi de tar pauser, reiser og gjør andre ting innimellom. Konsekvensen av dette er at mange bruker lang tid på å fullføre en grad.

– Vi vet fra tidligere forskning at det å jobbe ved siden av studiene kan øke risikoen for å slutte, sier hun.

– Hva kan gjøres for å få ned frafallet?

– Det kunne vært gjennomført grunnleggende kurs og pedagogiske opplegg, både ved studiestart og underveis. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har hatt mattekurs og lignende før start. Flere fakulteter kan følge

dette eksempelet, foreslår Hovdhaugen.

Overbooking

Rydje mener et annet problem er at norske læresteder tar inn flere studenter enn de burde.

– Det er lønnsomt for studiestedene å uteksaminere mange studenter. Dette skaper et insentiv til å overbooke, sier Rydje.

Overbookingen resulterer i flere studenter per vitenskapelig ansatt, noe som svekker studie-kvaliteten. For å løse problemet, mener Rydje at grunnbevilgningen til lærestedene bør økes.

– Det bør også tildeles økte ressurser til rådgivning, oppfølging og veiledning før og under studieløpet, sier han.

Rydje oppfordrer den nye regjeringen til å prioritere kunnskaps-samfunnet. Han sier de fire borgerlige partiene har gode løfter, men at de må innfri.

– Gjør oss til vinnere. Mitt store ønske er at jeg bare kan skryte av regjeringen.

Nytt håp?

– Det er bekymringsfullt at mange faller fra studiene, sier Kristin Vinje, nyvalgt stortingsrepresentant for Høyre.

Hun mener det er viktig å iverksette tiltak som gjør at flere studenter fullfører utdanningen sin.

– Det er ikke lett å være ung i dag med så mange utdanningsvalg. De må få hjelp i prosessen, sier Vinje.

Stortingsrepresentanten sier at Høyre ønsker å øke basisbevilgningene til institusjonene og gjennomgå finansieringsordningen for å bedre situasjonen. Hun er ikke imponert over forrige regjeringens innsats for høyere utdanning.

– De har ikke klart å løfte, og prioritere, høyere utdanning og forskning, sier Vinje.

Avviser kritikken

Ragnhild Setsaas (SV), statssekretær i Kunnskapsdepartementet, forklarer at statistikkføringen for frafall nå skal endres – fra å se på

Frafall

■ 41 390 studenter startet på høyere utdanning i 2001. I løpet av ti år var det 42 prosent som ikke hadde fullført en grad.

■ Av studentene som startet i 2001 fullførte 71 prosent av studentene som hadde foreldre med høyere utdanning etter ti år.

■ I dag mottar lærestedene 60 prosent i grunnstøtte og 40 prosent i resultatstøtte fra staten. Resultatstøtten baseres på hvor mange studiepoeng som avlegges ved et lærested.

institusjonene til å vurdere studentene på individnivå.

Slik mener hun det vil bli lettere å fatte treffsikre tiltak som kan skape en endring.

Setsaas anerkjenner at det flere steder vil være en mulighet for læresteder å overbooke, men påpeker at dette ikke egner seg for alle fag. Statssekretæren mener institusjonene selv har et ansvar for å sørge for god balanse mellom det de tilbyr og antall studenter som tas opp.

Setsaas avviser kritikken fra Vinje, og sier det er «godt gjort» å kritisere regjeringen.

– Vi har hatt den største satsingen på høyere utdanning og forskning på flere tiår. Blant annet har vi fått til 15 nye bygg til en samlet verdi av 18 milliarder, sier Setsaas.

– Hvis ikke det er satsing, så vet ikke jeg.

Studenter på lektorprogrammet ved Universitetet i Oslo (UiO), Jorunn Thingnes (23) og Sunniva Gjengedal Aasen (25) mener de fikk for dårlig rådgiving i videregående skole.

De er enige med Rydje i at oppfølgingen på studiet kunne vært langt bedre.

– Første året var det flere som sluttet på studiet. Kanskje fordi de ikke passet som lærere, eller fordi det var vanskelig å kombinere studiene med jobb, sier Oda Kyrkjærud (22), også lektorstudent ved UiO.

nyhetsredaksjonen@universitas.no

mellom
FAG
UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

BYGUTTA PÅ SKAUEN

Mekka-kompasset må med når Roger Salas Lopez og 19 andre debuterer som jegere. Men mobilen kan de legge igjen hjemme.

• Portrett: Pål Steigan

• Hovedsak: Fortroppen

• Bokhylla: Asle Toje

REPORTASJE

tekst: Astrid Karstensen foto: Helle Gannestad

FORTROPPEN

For våre besteforeldre ble studievalget ofte bestemt av kjønn. Møt fire som brøt mønsteret – så du skulle få velge fritt.

Vera Holmøy (82)

Hovedfag i jus fra Universitetet i Oslo (1949–54)

Ble i 1976 Norges tredje kvinnelige høyesterettsdommer. Hadde fra før jobbet i rettsavdelingen i Utenriksdepartementet og lovavdelingen i Justisdepartementet.

– Det var veldig modig, i grunn, å begi seg inn på jusstudiet på den tiden. Men jeg ville veldig gjerne ha en høyere utdanning.

Vera Holmøy (82) serverer kaffe på glassverandaen på Nordstrand. Da hun begynte på jussen i 1949 var det som én av fem-seks jenter – av omtrent hundre studenter på kullet. I dag er det jentene som dominerer gangene på Det juridiske fakultet i Oslo sentrum.

Hjemmefra var det en forventning om at Vera skulle gå på universitetet. Spesielt moren var støttende.

Studielånsordningen var kommet inn i bildet i 1949, men den var ikke så godt utarbeidet. Å ha de unge under utdanning var økonomisk tøft for familiene – selv for en familie som Veras, der både faren og stefaren hadde utdanning. Familiens investering i utdannelsen la et stort pre-

«Det var praktisk talt umulig for kvinner å komme inn i advokatyret. Det fantes ingen kvinnelige dommere»

Vera Holmøy,
hovedfag i jus fra UiO (1949–54)

stasjonspress på studentene. Og på femtitallet var det dårlige nok tider for jurister fra før, om man ikke skulle være kvinne i tillegg. Selv Vera, som hadde toppkarakterer, hadde vanskeligheter med å finne jobb.

– Det var praktisk talt umulig for kvinner å komme inn i advokatyret. Det fantes ingen kvinnelige dommere, sier hun.

I visse glimt ble det allikevel varslet om lysere tider for slike som henne.

– Det var en høstdag i 1952 – været var grått og framtidsutsiktene var dårlige. Man var ikke særlig oppløftet der man satt som student. Og så ble altså Lilly Bølviken utnevnt til byrettsdommer, som første kvinne. Det ble ansett som en sensasjon, forteller hun.

Bølviken skulle senere, i 1968, bli landets første kvinnelige høyesterettsdommer.

I 1976 ble Vera, etter arbeidsår i både Utenriks- og Justisdepartementet, kollegaen hennes i høyesterett, som tredje kvinne

noensinne.

Sammen med Elisabeth Schweigaard Selmer utgjorde de i en sak det første kvinnelige dommerflertallet i Høyesterett. Vera reiser seg, henter fram et innrammet bilde av de tre sammen, ikledd dommerkapper.

– Det var en ekspropriasjonssak – ikke særlig kvinnelig, ler hun.

I dag er flertallet av nyutnevnte dommere i Norge kvinner.

Vera syns det er vanskelig å peke på forskjeller mellom kvinnelige og mannlige studenter på den tida.

– Men jeg kan kanskje tørre å si at jentene var veldig motiverte. Det var jo vanligere for guttene enn for oss å ta høyere utdanning.

I yrkeslivet har hun aldri følt seg diskriminert.

– Og jeg håper at jeg aldri har blitt det motsatte, sier hun.

Sigrun Græsbøll (83)

Kjemiingeniør fra den tekniske høgskolen i Graz i Østerrike (1949–55).

Første kvinnelige medlem av Norske patentingeniørers forening. Har jobbet med analyse av jordbruksprodukter ved Landbrukshøgskolen og som patentingeniør.

«Alt var lagt opp for guttene. Det var ingen jentetoaletter på skolen»

– Ser du på deg selv som en foregangskvinne?
– Meg? Nei, foregangskvinne, nei. Men jeg har fått en utdanning og et yrke, og vært heldig, for så vidt. Jeg innser det, at jeg har vært heldig, sier hun.

– **Alt var lagt** opp for mannfolk – eller gutter, da.

Sigrun Græsbøll (83) ler når hun snakker om tilstandene på kjemistudiet i Østerrike på 40- og 50-tallet.

– Det var ingen jentetoaletter på skolen, og det var ikke lås på guttetoalettet, så vi måtte ha med en venninne som kunne stå vakt. Så var det bare å skynde seg.

Hun var glad i formler, og faren ivret for at hun skulle få seg en utdanning. Hun visste godt at hun ville studere realfag da hun hadde tatt artium i 1947. Men på kjemilinjens på Norges tekniske høgskole i Trondheim var nåløyet altfor trangt. Det var dårlige tider, og veldig få studieplasser.

Hurum-jenta jobbet på Spikerverket i Oslo, da et par av kollegaene begynte å snakke om realfagsstudier på kontinentet. Østerrikerne tilbød norske studenter gode studievilkår i etterkrigsårene, og mange reiste nedover. I 1949 reiste også Sigrun, sammen med i overkant av 70 andre studenter – som eneste jente. Det var ikke mer enn en håndfull østerrikske jenter på studiet.

Også hjemme i Norge var det langt mellom jentene. Bare tre av de 29 studentene som ble

uteksaminert fra kjemilinjens ved Norges tekniske høgskole i 1954 og 1955 var kvinner.

– Møtte du holdninger om at du som kvinne ikke burde tatt utdanningen du tok?

– Nei, det var heller motsatt, at de var litt beundrende. «At du tør», for eksempel.

I årene som fulgte kom flere norske jenter til Graz, men guttene var stadig i flertall så lenge Sigrun studerte.

I likhet med Vera Holmøy er hun for beskjedent til å anse seg som noen foregangskvinne.

– Det er noen som har sagt at jeg er det, men...

– Hvordan opplevde du å være en av så få jenter?

– Jeg syntes det var vanskelig, jeg må si det. Men etter hvert som jeg fikk noen østerrikske venninner og ble mer kjent med språket, ble det lettere.

Jentene ble godt integrert i studentmiljøet og drakk øl med guttene på ei fast kneipe i byen. Etter hvert kom det også noen kjærestere inn i bildet.

– Var dere omsverma?

– Ja, du kan godt si det.

Etter å ha jobbet med analyse av gress og melk på blant annet Landbrukshøgskolen i Ås gikk Sigrun over i patentbransjen, der hun tilbragte det meste av karrieren med å hjelpe oppfinnere å få patent på oppfinnelsene sine. Hun var den første kvinnen som ble tatt opp

i Norske patentingeniørers forening.

– For å bli opptatt som medlem måtte man holde tale. Så satt alle mannfolkene der, da, og kom med tilrop. Noen var litt ubehagelige, mens andre var morsomme – joda. Men jeg husker jeg gruete meg veldig, sier hun.

I dag er omtrent 30 prosent av foreningens medlemmer kvinner.

– Har du i arbeidslivet noen gang møtt holdninger om at du ikke har strukket til fordi du er kvinne?

– I en av mine første jobber fikk jeg lavere lønn fordi jeg var jente, men jeg fikk rettet det opp senere, og det ble mer likestilling.

Verken Vera eller Sigrun så det som noe reelt alternativ å velge vekk utdannelsen. Men selv om de ble studenter hele 70 år etter lovendringen som i 1882 ga den første kvinnen, Cecilie Thoresen Krog, opptak som student ved UiO, var det få kvinner som valgte som dem.

Eirinn Larsen er historiker ved Senter for næringslivshistorie ved BI og medforfatter av *Universitetet i Oslo – Samtidshistoriske perspektiver* og *Norsk likestillingshistorie, 1814–2013*.

– Utover på 1900-tallet, og etter at kvinner fikk stemmerett i 1913, ble det mannlige forsørgeridealet både sterkere og mer klasseoverskridende. Idealet var fremtredende helt fram til 1970-tallet. Kvinner trengte ikke ta lange og kostbare utdannelser på universitetet når de likevel skulle ►►

Jan Fagermoen (80)

Sykepleierutdanning og diakonutdanning ved Diakonhjemmets sykehus (1952–57), lærerlinjen på Norges sykepleierhøgskole (1960–61).

Har blant annet jobbet som sykepleier i Gaza og ved Diakonhjemmets sykehus, og som rektor ved Diakonhjemmet sykepleierskole og Statens sykepleierhøgskole.

inn i hjemmet. Å gi seg hen til faget, eller et yrke, ble lenge sett på som uforenlig med familielivet for en kvinne, forteller hun.

Men i etterkrigsperioden økte etterspørse-len etter akademisk arbeidskraft, og konkurransen blant den oppvoksende generasjonen – «babyboomerne» – var stor. Heller enn at gjennomslaget i kvinnekampen sørget for høyere utdanning for stadig flere kvinner, mener Larsen at kvinnekampen vokste ut av masseuniversitetet.

– Det første uttrykket for masseuniversitetet var en bølge på 1960- og 70-tallet, da middelklassens kvinner kom for fullt inn i høyere utdanning. Siden holdt andelen seg jevn før en ny bølge fulgte i tiårene etter. Fra da av beveget vi oss mot dagens situasjon – hvor over halvparten av ungdomskullene går inn i høyere utdanning.

I dag er det som kjent en overvekt av kvinner i høyere utdanning – også innenfor fag som tradisjonelt var mannsbastioner. I 2012 var i overkant av 150 000 av studentene kvinner. I overkant av 100 000 var menn.

Mens Vera og Sigruns fag, jus og kjemi, var kraftig mannsdominert lenger enn mange andre, finnes også de utdanningene som tradisjonelt er sterkt kvinnedominerte.

Foreldrene håpet at Jan Fagermoen (80),

som var eldste sønn i søskenflokket, skulle ta over matbutikken i Ski da han tok artium i 1952. Men Jan ville gjerne jobbe med noe som hadde med mennesker å gjøre – tettere enn et kundeforhold i en butikk. En menighetsdiakon som var kommet til bygda etter krigen inspirerte ham til å pakke foreldrenes varebil og reise til Diakonhjemmet i Oslo – for å bli sykepleierstudent.

– Familien syntes nok det var litt pussig at jeg som mann gikk inn i sykepleien. Det var ikke vanlig på den tiden, sier han.

Blant 2728 personer under sykepleierutdannelse i Norge i 1955, det året Jan ble ferdig sykepleier, var 82 menn.

– For min far tror jeg for så vidt det var greit. Mor var nok mer ambisiøs – eller ærgjerrig – på mine vegne, og ville nok helst at jeg skulle gå løs på jus eller noe annet, når jeg først ikke ville bli i butikken. Men det ble akseptert av begge to, minnes Jan.

Til studiet hørte tre måneders arbeid på et tuberkulosesanatorium og to uker med observasjon på ei fødestue. Menn på fødestuer var sjelden kost på 1950-tallet, men Jan kan ikke huske noen negative reaksjoner.

– **Det var stort** sett en hyggelig opplevelse, det. De fødende damene var takknemlige for å ha noen å holde i hånda.

«Det var hundre damer der – og Jan»

Margrete, gift med Jan

Ved Diakonhjemmet, der Jan gikk, var det på den tiden kun menn som fikk opptak. Slik sett var ikke kvinnedominansen så tydelig i studiehverdagen før han begynte på lærerlinjen på Norges sykepleierhøgskole i 1960, og siden i yrkeslivet.

Jans kone Margrete (75) titter opp fra avisen.

– I sine tidligere yrkesår var han på et landsmøte for sykepleielærere på en skole på Sunnmøre. Det var hundre damer der – og Jan. Damene sov på skolen, mens han ble innkvartert på et hotell et stykke unna. Det er altså det mest komiske jeg har opplevd, da han ringte og fortalte det. Hvilken kapasitet er det de har tiltenkt deg, spurte jeg da.

– Nei, de plasserte ikke meg i en korridor sammen med alle damene, altså, flirer Jan.

– *Hvorfor tror du sykepleier er et fag flest jenter flokker seg til?*

– Jeg tror at tradisjonelt er sykepleie en del av den type arbeid som kvinnene har tatt seg av, fra den gangen da hjemmet var stedet for sykepleie, og sykehusene forbeholdt operasjoner og veldig kritiske tilfeller.

– Men det handler jo også om lønn, skyter Margrete inn.

– Det var jo så dårlig betalt. På den tiden var det jo fortsatt menn som skulle forsørge familien. Det var først i 1968 at sykepleierne begynte å vise muskler, sier hun.

Susan Barr (66)

Studerte nordisk i hjemlandet England. Tok senere magistergrad i etnologi ved Universitetet i Oslo (1973-78).

Den første helårs kulturvern-konsulenten på Svalbard og Jan Mayen. Jobber i dag hos Riksantikvaren.

«Det var de som så på meg og sa: "Har du brukt gevær eller påhengsmotor noen gang?"»

Fortsatt er kun rundt ti prosent av alle sykepleiere menn – en andel som har holdt seg jevn siden 80-tallet. Sykepleiere har fortsatt lavere lønn enn mange mannsdominerte yrker med samme utdanningslengde.

Diakonutdanning i Norge har røtter tilbake til slutten av 1800-tallet. Utdanningen bestod i en treårig sykepleierutdanning. For å bli diakoner måtte studentene fortsette i to år til: Ett gikk til sosiale og administrative fag, mens det siste var viet diakonale fag, bibelske fag og begrunnelsen for å drive barmhjertig virksomhet.

Mye skilte de fleste diakonene som ble utdannet ved Diakonhjemmet fra den gjengse sykepleier: De gikk ofte til ledende stillinger, som ledere av sykehjem, for eksempel. Etter noen år som praktiserende sykepleier, blant annet ved et FN-sykehus i Gaza, ble Jan rektor ved Diakonhjemmets sykepleierskole, bare 32 år gammel. Det var i 1965 – det samme året som kvinnelige studenter igjen fikk opp-tak ved skolen.

«Ah, den nye type ishavskvinne», hørte Susan Barr (66) mannskapet si da hun en gang på begynnelsen av 1980-tallet bar gevær og bleier i land fra sysselmannens båt på nord-siden av Svalbard.

– Dette var i kvinnefrigjøringsens tid, så man skulle ikke være dårligere enn mennene. Å tenke at «åh, nei, jeg orker ikke dette fordi jeg er kvinne», det kunne man ikke gjøre. Man fødte nærmest underveis, tok opp barnet og fortsatte. Det var ikke noe ettårs permisjon, sier hun.

Mens Vera, Sigrun og Jan alle tok høyere utdanning i ei tid da det fortsatt var forbeholdt de få, var universitetene for alvor begynt å bli en masseinstitusjon, med et relativt stort innslag av kvinner, da Susan kom til Norge som student fra Storbritannia på 1970-tallet. Bare noen år senere, i 1982 – hundre år etter Cecilie Thoresen Krog – skulle kvinnene for første gang utgjøre flertallet blant studentene på lavere grad ved UiO. Fra 1984 utgjorde de halvparten av alle studenter.

Susan hadde en grad i nordisk fra London fra før. Etnologistudiene hun tok fatt på i Oslo var et typisk «kvinnefag».

Det var da hun søkte sin første jobb at hun begynte å trække på uopptrådte stier. Susan ble i 1979 landets første helårs kulturvern-konsulent på Svalbard og Jan Mayen. I Universitetet i Tromsøs ærend brukte hun beina og en gummibåt til å ta seg rundt på ubefolkede deler av Svalbard ti uker hver sommer, mens hun registrerte alle mennes-

keskapte gjenstander fra før år 1900.

– Da jeg ble ansatt, måtte jeg snakke med folk som var i litt høyere stillinger i Miljø-verndepartementet, Justisdepartementet og Norsk Polarinstitutt. Da møtte jeg jo noen litt eldre menn som så på meg og sa: «Har du brukt gevær eller påhengsmotor noen gang? Har du vært ute i felten før?». Sånne ting hadde de nok ikke spurt en mann om, sier hun.

Susan var gravid da hun reiste til Svalbard for andre gang. Neste gang hadde hun med seg datteren Ingvill og assistenten sin – som passende nok var mannen hennes, Trygve. De bodde i gamle fangsthytter langs kysten, og en mann var til god hjelp under tunge løft.

– Jeg var statens representant når det gjaldt kulturminner, og jobbet som arkeolog, så jeg møtte russiske arkeologer. Og de hadde en tendens til å henvende seg til assistenten min. Jeg måtte si: Han er bare assistenten min. Det er meg du skal snakke med.

Foreldrene har alltid vært støttende, men sikkert også litt forskrekket over det hun gjorde, tror Susan – som gummibåtkjøringen på Nordishavet og nærkontakt med isbjørner.

– Og min mor som ønsket seg en datter med rosa kjoler og ballettsko.

a.j.karstensen@universitas.no

RYDDIG ROMANTIKER

BOKHYLLA

tekst: **Vilde Sagstad Imeland**
foto: **Ena Kreso**

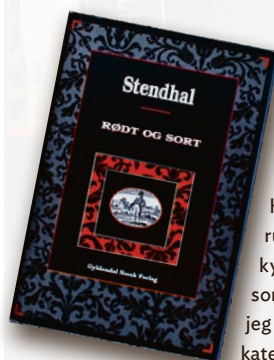
Hvis du er fan, kan du kjøpe hele Asle Tojes Paulo Coelho-samling på Bekkelaget skoles loppemarked denne høsten.

Asle Toje

- Jobber som forskningsdirektør ved det Norske Nobelinstitutt
- Har doktorgrad i internasjonal politikk fra Pembroke College ved University of Cambridge
- Har gitt ut flere bøker, blant annet *Rødt, hvitt og blått. Om demokratiet i Europa* (2012)
- Er blant relativt få kjente akademikere i Norge som åpent støtter Frp

Stendhal (Marie-Henri Beyle) *Rødt og sort* (1830)

En av de flotteste bøkene som er skrevet i vår tid. Den burde være pensum på både historie og statsvitenskap. Det er en klassisk underdog-historie om en gutt som kommer fra periferien til sentrum med litt talent og mye ambisjon. Men her er konteksten, revolusjonen i Frankrike i 1848, det sentrale. Det høres kanskje litt Paulo Coelho ut, og det er ikke til å komme rundt at det er kjærlighet involvert. Men her er det massevis av kynisme, politikk og interesser i tillegg. Den har noen ekstra lag som Coelho aldri kan konkurrere med. Til min store skam fant jeg ut at vi hadde en overraskende mengde Paulo Coelho da jeg kategoriserte biblioteket mitt her om dagen. Tre hyllemeter med Coelho-dubletter forsvant. Det var derfor jeg kunne si ja til å stille opp i spalten deres. Dem som er interessert i den samlingen kan ta seg en tur på Bekkelaget skoles loppemarked i høst.

Mark Mazower *Governing the world* (2012)

Dette er en historie om utopisk idealisme, og om å ønske seg overstatlighet. Mazower er spådd å bli USAs neste store historiker, og mange mente at denne boka ville bli hans store gjennombrudd. Boka er god, men dessverre ingen milepæl. Den er interessant for oss nordmenn, fordi mange norske internasjonister holder den bak ryggen når vi snakker om hvor viktig det er å dyrke FN. Et av Mazowers poeng er at det ikke er blankøyde «Jan Egeland-er» som styrer slike institusjoner, men at de i stedet blir gjort om til arenaer for stormaktspolitikk, hvor de globale fellesinteressene fort forsvinner ut av syne. Kapittelet om EU er svakt. Jeg er ikke noen «eurofil», men forfatteren har nok ikke forstått det helt.

Olivia Laing *The trip to echo spring* (2013)

Dette er et bokessay, og forfatteren ville egentlig skrive om Tennessee Williams og Hemingway, men så oppdaget hun at to tredjedeler av amerikanerne som har vunnet Nobelprisen i litteratur var praktiserende alkoholikere. Hun finner en skjult verden, og er rett og slett interessert i hva som får forfattere, og alle oss andre, til å drikke. Også Churchill og Stalin var trolig alkoholikere, og dette må jo i noen grad ha påvirket avgjørelsene de tok. På et eller annet tidspunkt kunne jeg tenke meg å skrive om rusmidler og internasjonal politikk, men det blir nok ikke i år.

Mark Binelli *The last days of Detroit* (2013)

Boka handler om hvordan USAs mest moderne by kollapset og ble til en by med bondegårder i sentrum. Den handler om hva som gikk galt, uten at det konkluderes. Forfatteren har vokst opp i Detroit og kjenner byen veldig godt. Det er en moderne dystopi. Binelli skriver godt, og det er noe som har blitt mer og mer viktig for meg. Jeg orker ikke lese bøker av folk som ikke behersker språket. Jeg gir stilpoeng, og denne boka får fem av seks. Sekseren får den ikke fordi forfatteren nok forsøker å late som om han er litt mer original enn han er. Men det er ikke en spesielt stor synd.

Erich Maria Remarque *Tre kamerater* (1937)

Denne boka har jeg lest veldig mange ganger. Det er en roman som handler om viktige ting i en viktig tid. Tre kamerater kommer tilbake fra første verdenskrig, og de forsøker å få livet sitt til å fungere i et Tyskland som er preget av politisk turbulens, hyperinflasjon og politisk radikalisme. Enkelte av dem søker seg henimot venstresiden, enkelte mot høyresiden, men de mister nok troen på politikken, alle tre. Det er også den vakreste kjærlighetshistorien jeg har lest. Men jeg vil ikke gå nærmere inn på det. Da risikerer jeg bare å bli framstilt som en større romantiker enn jeg klarer å leve opp til.

Alan Moore og David Gibbons *The Watchmen* (2008)

Dette er Rolls Roycen, eller nei, det er Cadillacen av tegneserier. Alle som er litteraturinteresserte bør lese denne. Det er superhelt-sagaen som forteller historien om åttitallet, tiden hvor det alle fryktet mest var atomkrig. Superheltene skal redde verden, men det stilles viktige spørsmål underveis, som «er mennesket en art det er verdt å redde?». De ulike perspektivene som vi kjenner fra spillteori kommer også frem i superheltene. For all del, dette er jo en guttegreie, men det sier jeg bare fordi det er den beste måten å få jenter til å kjøpe den på.

QUIZTESTEN

tekst: Vegard Røneid Erikstad foto: Øystein Grønbold

HVEM, HVA, HVOR: Quizmaster Thomas Kolåsæter leser opp et av spørsmålene i årets Quiz-NM.

NERDENES REVANSJE

NM i quiz er stedet du innser hvor lite du egentlig kan, og hvor artig det er at du kan det du kan.

– Hermann Sotkajærvi.

Det er stille et lite sekund før ett av de 42 lagene reiser seg og jubler i en ellers ganske taus forsamling. Thomas Kolåsæter, quizmaster og selv blant verdens beste quizere, smiler og ser seg nesten litt forbauset rundt for å finne kilden til jubelen. «Har vi et solopoeng her?» spør han. Reaksjonene kan tyde på at vi er vitne til at bare ett eneste av NM-lagene visste hva Norges antatt beste bjørnejeger heter.

Spørsmålet om finnmarkingen Sotkajærvi skiller seg kanskje ut som et av de særreste i årets Norgesmesterskap i quiz, men ikke nødvendigvis i vanskelighetsgrad. For når hele Norges quiz-elite er samlet til dyst i NRKs kantine, skal alle «få uttelling for det de virkelig kan»,

som det heter i Norges Quizforbunds NM-guide. Det betyr ikke at du sitter igjen og tenker at du endelig har fått sjansen til å vise det du kan. Mest sannsynlig lurar du heller på hvordan i helvete det er mulig å kunne så mye som de aller beste.

Det er likevel ikke på noen måte kjedelig å være med på dette quiz-gildet. Spørsmålene er så gjennomarbeidede og vanskelige, og arrangementet så proft, at bare det å være til stede er fascinerende. Folk (les: middelaldrende menn) har reist fra hele landet for å delta i par-, junior-, singel- eller lagquiz denne helgen. Mange er med på alt. Det vil si at i løpet av et drøyt døgn svarer ganske mange på i alle fall 325 spørsmål uten altfor lange pauser. En av disse, Stig Sanner, gikk like greit av med seieren i tre av klassene: par, singel og lag.

Norgesmesterskap i quiz

??????

1. premie for lag: Pokal, bøker og 7500,-

Kreativitet: ??????

Påmeldingsavgift, per lag: 1280,-

Spørsmålskvalitet: ??????

Ølpris: 0,4 til 50,-

Vanskelighetsgrad: ??????

Quizmaster: Thomas Kolåsæter

Vinnersjanser: ?????

Stemming: ??????

Quiztype: Allmenn

Tidligere testet:

- Popkviss på Skuret ??????
- Onsdagsquizen på Samfunnet ?????
- Grünerløkka-mesterskapet i quiz ??????
- Tirsdagsquizen i BokCaféen ??????

Quiz-NM er ikke quiz på den måten de fleste av oss kjenner fra puber rundt omkring. Selv om det selges øl, er det ikke noe fyll; selv om det er både kvinner og menn, er det lite åpenlys sjekking; og selv om det er spørsmål, er det sjelden du kan svaret. Likevel tillater arrangørene seg en fin dose med humor underveis. I andre omgang får vi et bilde av fire gigantiske rumper ved siden av hverandre hugget ut i et fjell. Quizmaster Kolåsæter lurar på hvilket monument dette kunne ha vært baksiden av. Forsamlingen knegger hjertelig, sannsynligvis både av hvor lett spørsmålet er, og hvor artig det er å være på quiz.

vegarder@universitas.no

Norgesmesterskap i quiz

- Arrangeres en gang i året, over to dager. Alle kan melde seg på ved å betale en påmeldingsavgift. Det har blitt arrangert hvert år siden 2004.
- Vinnerne i de ulike klassene får både en pengepremie og en pokal.
- Årets NM gikk av stabelen 20. og 21. september i kantenen til NRK på Marienlyst. Bak arrangementet stod Norges Quizforbund og quizlaget «El Diablo en el Ojo».
- Alle resultater, spørsmål og analyser av mesterskapene finnes på www.norgesquizforbund.no.

MAGASINQUIZ

av: Simen Braaten

FOTO: HANS DALANE-HVAL

AKP:

- Pål Steigans nye bok har samme tittel som et Ibsen-drama skrevet i 1882, der Dr. Stockmann er hovedperson. Hva er tittelen?
- Et parti med forkortelsen AKP sitter med makten i et europeisk land i dag. Ett av lagene som er med i årets Champions League kommer fra dette landet. Hva heter fotballaget?
- Den første partilederen i AKP (m-l) var også den første professoren i journalistikk ved Universitetet i Oslo. Hva heter han?

- En folkefiende
- Galatasaray (fra Tyrkia)
- Sigurd Allern

FOTO: ØYSTEIN GRØNBOLD

Quiz-NM

- Navnet på toglinjen mellom Cape Town og Pretoria i Sør-Afrika er også navnet på et kjent jazzalbum fra 1957. Hva er navnet?
- Hvilket begrep brukes i statistikken om det tallet som forekommer flest ganger? Kan også kalles modus eller modalverdi.
- Hvem ga i 2001 ut boka *Grønn dame, rød klut*?

- Blue Train
- Typetall
- Anne Enger (Lahnstein)

FOTO: FLICKR/CHEN TING

Pionerer

- Hva er navnet på denne blomsten?
- Den sist utkomne filmen med Aksel Hennie i en hovedrolle heter «Pionér». Aksel Hennie tar gjerne en god slump av oppmerksomheten rundt filmene han spiller i. Kan du nevne én av de andre skuespillerne i filmen?
- I forrige spørsmål ble det diakritiske tegnet ´ brukt to ganger. Hva heter det?

- Peon/pion (fientall: peoner/pioner)
- Wes Bentley, Stephen Lang, Ane Dahl Torp, Erik Stubø, Jørgen Langhelle, Jonathan LaPaglia, Stephanie Sigman.
- Aksent aïgu (egy) / akutt aksept

FOTO: STEPHANE LELARGE

Studenter og samfunn

- Hva betyr Chateau Neuf?
- Han som var Stortingspresident under unionsoppløsningen i 1905, var formann i Det Norske Studentsamfund i 1866. En plass i Oslo, som kanskje er mer en rundkjøring enn en plass, og der rundkjøringen ikke er rund, bærer også hans navn. Hva het han?
- Er det flest studenter ved høyskoler eller ved universiteter i Norge?

- Nytt slott
- Carl Berner
- Høgskoler (Ca. halvparten. Ca en tredjedel ved universitetene)

A portrait of Pål Steigan, an older man with grey hair, wearing a black fedora, a blue turtleneck, and a dark leather jacket. He is looking slightly to the right with a serious expression. The background is a plain, light-colored wall with a brick pattern visible at the top.

Som 21-åring fikk Pål Steigan beskjed av Mao Zedong om å gjøre sin egen greie. Nå er den gamle AKP-lederen bedriftseier på Grünerløkka. Og desperat.

HAN SOM SYKLER PÅ VANNET

PORTRETTE

tekst: Petter Fløttum foto: Hans Dalane-Hval

DEBATT: Tor Selstad, intervjueren Terje Nypal og Pål Steigan i full debatt, høsten 1972.

«Jeg har bare trykket en massemorder i hånda. Alle som sitter på det utgående Stortinget gikk inn for å drepe folk i Libya»

– Vi trodde jo vi skulle forandre verden. Jeg synes synd på dem som aldri har hatt den følelsen, det må være jævla trist.

Pål Steigan, den tidligere kommunistlederen, er eldre nå. Med håret forsvant også noe av den urokkelige troen. Han kan ikke forandre alt, men han vil heller ikke sitte stille og se på at alt går som det går. Fra et bord innerst i en bar på Grünerløkka ser han rundt seg, på det han har skapt.

Da Steigan i 2002 presenterte planene for å bygge om Parkteatret til bar og konsertscene, ble han spurt av Høyre-lederen i bydelsutvalget om han hadde forandret seg mye siden han var ung og revolusjonær.

– Da jeg var ung trodde jeg at jeg kunne forandre verden. Nå tror jeg at jeg kanskje kan forandre Grünerløkka, svarer Steigan.

Siden den gang har den kommunistiske bedriftseieren rukket å havne i avisene med en lønnskonflikt med sine ansatte. De var egentlig ganske enige, men Steigan mener det skal rases litt mot sjefen. Nå går han ikledd bredbremmet hatt og Erna-blå genser bort til disken i Parkteatret. Eierne betaler for kaffen sin og hilser høflig.

Tidligere i høst kom hans selvbiografiske bok *En folkefiende*, om tiden som leder i Arbeidernes Kommunistparti (marxist-leninistene) (AKP(m-l)) på 70- og 80-tallet.

– Vi lagde det største maoistpartiet i Vesten, og det i et av Vestens rikste land. Det var en innsats som kan sammenlignes med det å sykle på vannet.

I opprørsåret 1968 startet Oslo-gutten Steigan på historie ved universitetet i sin egen hjemby. Målet var å bli en bedre kommunist.

– Jeg deltok på masse møter, men jeg var vel på én forelesning i hele mitt studium. Jeg drev organisasjonsarbeid.

Han var ikke den eneste som «drev or-

Pål Steigan

- Født 31. mai 1949.
- Oppvokst på Oppsal og Høyenhall i Oslo.
- Studerte historie ved UiO 1968–1971.
- Formann i SUF(m-l) 1969–71.
- Formann i AKP(m-l) 1975–1984.
- Forlagsredaktør i Cappelen 1985–1999.
- Startet opp Parkteatret i 2002. Er i dag medeier i Parkteatret og styreleder i Parkteatret Scene.
- Aktuell med boken *En folkefiende*.

ganisasjonsarbeid» på Blindern på denne tiden. I 1969 tok Rød Front kontrollen over Det norske studentsamfunn (DNS), med blant annet Steigans nærmeste meningsfelle, Tron Øgrim, som en av de viktigste talerne. Det store samfunnet skulle inn i det lille samfunnet. DNS ble et politisk verktøy i en mye større plan. Selv om Steigan ser at de nok drev det for langt, mener han dagens studentpolitikere har noe å lære.

– Det de gjør nå, er ganske pinglete. Tatt i betraktning det som skjer rundt oss, så er det totalt utilstrekkelig, sier han.

«Det som skjer rundt oss» gjør Steigan til en selverklært desperat optimist. Desperat fordi han mener den utnyttende kapitalismen kjører verden i grøfta. Vi er på toppen nå, og herfra går det bare én vei med dagens system.

– Den velstandssøkningen jeg har opplevd, vil ikke neste generasjon oppleve. En slik økning finner bare sted én gang i en nasjons historie. Dette haster. Jeg er tross alt far og bestefar, og jeg ser hvilken vei dette går, sier han.

– Men jeg tror det går an å skape bedre alternativer.

Etterpå skal han møte barnebarnet.

– Vi har en problemstilling vi skal diskutere. Å matche en 14-åring intellektuelt er ikke bare-bare, da må du være skjerpa, sier han.

Også i AKP-bevegelsens glansdager gjaldt det å være skjerpa i diskusjoner. Alle andre enn Steigan tok jo feil. Han har fremdeles harde uvenner fra den tiden. I enkelte kretser er «Pål Steigan» fremdeles et skjellsord, forteller han.

– Jeg er blitt spurt om jeg er like ille som før. Jeg svarte at jeg er verre, men på en mye bedre måte.

Nå hører han på argumenter, sier han. Ja, han strekker seg så langt som å innrømme at høyresiden kan ha noen gode tanker.

– Det er jo ungdommens privilegium å rase, men jeg skulle ønske jeg kunne sagt til guttungen jeg var: «Hold igjen litt, ta det litt med ro. Du veit ikke alt og behøver ikke skjelle ut folk som er uenige med deg.»

Han raser kanskje ikke lenger, men det er fremdeles engasjement igjen i stemmen. Hendene hopper raskt fra det ene poenget til det andre. Øynene viker ikke, de er like sikre som han er. Pål Steigan er fortsatt kommunist.

Steigan og AKP(m-l) fant sine forbilder i Maos Kina, Pol Pots Kambodsja og Enver Hoxhas Albania. Som leder i det største maoistpartiet i Vesten fikk han audiens hos alle sine ideologiske foregangsmenn. Det har han måttet tåle mye kritikk for i ettertid. Spesielt besøket hos Pol Pot, som ledet Røde Khmer i Kambodsja, og som har nesten to millioner menneskeliv på samvittigheten, har fått mange til å se rødt.

Steigan medgir at også AKP(m-l) kunne ta feil, men synes selv mye av kritikken

er i overkant.

– Jeg har bare trykket en massemorder i hånda. Alle som sitter på det utgående Stortinget gikk inn for å drepe folk i Libya.

Han har også fått spørsmål om han ikke reagerte på det han så i Kambodsja.

– Vi så ikke noe massebord, vi så knapt nok soldater. Men i virkeligheten så blir du leda med ring i nesa langs en prikkete linje. Over haugen kan det godt være en konsentrasjonsleir uten at du veit om det. Det er veldig lett å bli forført, sier han.

Forførelsen falmet.

– Fyrtårnene slukna. Det var i grunn like bra, for de signaliserte oss rett inn på grunner og skjær. Kinesera tok feil, albanera tok feil, og når vi herma etter dem, så repeterte vi deres feil.

Kanskje burde den unge kommunisten hørt bedre etter da han som 21-åring møtte Mao Zedong.

– Det var noe riktig i det, da han sa til meg at vi skulle gå hjem og gjøre våre egne greier. «Nei, nei, nei. Dere er unge, framtid tilhører dere», sa han til meg da jeg fortalte at vi var imponerte over dem.

Sosialistisk Ungdomsforbund (marxist-leninistene), som Steigan var leder for før AKP(m-l), fulgte rådet da de under EF-striden i ungdommelig overmot sendte brev til kommunistpartiet i Kina, hvis norgesambassadør hadde uttalt seg for samarbeidet, og ba dem «holde fingra av fatet».

– Vi var en ungdomsbevegelse i et bitte lite land på den andre sida av kloden, og så får vi beskjed tilbake om at de har tatt det til seg og instruert ambassadøren om ikke å si noe mer om det. Det var ganske tøft.

Noen ganger lar det seg faktisk gjøre, å sykle på vannet. Farfar Steigan har ikke tenkt til å lene seg tilbake helt ennå. Det haster jo nå.

A full-page photograph of a hunter in a field. The hunter is wearing a brown jacket, olive green pants, and a bright orange beanie with a small logo. He is holding a shotgun and looking off to the side. The field is filled with tall, dry, golden-brown grass. In the background, there are bare trees and a cloudy, overcast sky.

KAMPEN FOR TILSTEDEVÆRELSEN

*Er tankene alle andre steder når du egentlig skal lese?
Kanskje er kuren et gevær.*

FOTOREPORTASJE

tekst: Aili Røtterud Løchen foto: Line Søndergaard

◀ **KO-KO:** De ferske jegerne Emil Siegel Sjølund (19) og Carl-Magnus Kjølstadmyr (19) lytter etter skogsfugl.

Den kalde fjellufta napper i ansiktet. Litt over tusen meter over havet åpner fjellvidda på Suluhøgda i Gausdal seg – over tregrensa er det bare mose, lyng og reinlav så langt øyet kan se. Tre ferske jegere trækker over den fuktige marken med god avstand mellom seg. Det er livsviktig å unngå å havne i hverandres skuddlinje.

Stillheten brytes av et pip fra GPS-en til jaktinstruktør Elisabeth Haukaas Bjerke. Hunden lukter ryper noen meter fram og har stoppet opp. Uerfarne hender lader våpnene.

Elisabeth er en av femten voksne som har tatt med tjue nye jegere ut på tur denne høst-helgen. De er her i regi av Wild X, en friluftsg- og miljøvernorganisasjon som vil få by- og minoritetsungdom med til fjells. Vekk fra en hverdag der tankene ofte er et annet sted enn der vi er. I jakta er det ikke noe «neste stopp», forklarer med-instruktør Asgeir Bjerke. Det er landskapet her og nå som teller: Ser man noe som beveger seg?

– Veien er målet. Du må være fokusert og på vakt hele tida.

– **Seriøst, er** det ikke dekning her? sukker Carl-Magnus Kjølstadmyr (19) mens han kikker på Iphonen sin. Dette er hans første skikkelige jaktoplevelse: en hel helg med fugl- og harejakt i Gausdal. Og nei, her oppe er det ikke dekning. Jakt er å ha det stille inni seg, mener primus motor i Wild X, Tor Bach.

– Gjennom jakta lærer man seg å fokusere. Flere av medlemmene våre er blitt flinkere til å mestre andre ting i hverdagen etter at de lærte seg å jakte, sier Bach. Han mener villmarkserfaringene er fullt overførbare til livet på lesesalen. Det fokuset du må mobilisere for å scanne landskapet for bytter, kan være gull verdt når Facebook frister mer enn pensum.

– Vi tar med urban ungdom og minoritetsungdom ut av byen så de kan slippe unna de helvetes nettbrettene og hodetelefonene, sier Bach.

Men også politistudenter, ingeniørstudenter og økonomistudenter lar seg lokke vekk fra nettbrettene av Wild X – så mange at organisasjonen vurderer å lage et eget studentlag i Oslo. Nå står tannpleiestudent Carl-Magnus Kjølstadmyr og leter etter tørre tuer å trække på over den våte fjellmyra. Høye skudd og våte myrer er en fin kontrast til sterile tannlegekontor, mener han.

– Konsentrasjonen man trener opp på jakta, kan definitivt overføres til studiehverdagen. Jeg blir flinkere til å vurdere situasjoner og unngå distraksjon, sier han, og får konsentrasjonen utfordret med det samme, av et lemen som piler over lyngen.

Dag nummer to. Solstrålene har ennå ikke tvunget seg opp over fjelltoppene. På utendørsbenker og i lavvoer ligge guttene og sover. En høy, syngende røst skjærer igjennom morgengryet. Det er Tor som tradisjonen tro gauler «Banana Boat Song». Fra soveposene høres en blanding av trøtt latter og sutring. Men Bach har ikke tenkt til å senke stemmen.

– Vi har fugler å skyte! Vi har harer å fange! Nå må dere komme dere opp så det ikke kommer en fjorten kilos jerv og ▶▶

MOT MEKKA? Mekka-kompasset sviktet da guttene skulle be. De valgte å følge magefølelsen isteden – med rumpa mot utedoen.

biter dere i rompa!

I dag er det harejakt og fuglejakt i skog som gjelder. Ute på tur er Roger Salas Lopez (20) så ivrig at han bryter den påkrevde stillheten for å fortelle hvor fint det er å komme seg ut i naturen.

– Bare se rundt dere, det er dette som skaper gode minner, sier han før han avbryter seg selv med et plutselig «pass deg!». Han legger hagla opp til skulderen og presser kinnet mot kolben. En fugl har landet på en gren bare noen få meter foran. Det tar knapt et sekund. Bang! Blinksuddet får fjøra til å fyke til alle kanter.

– Jeg traff, jeg traff! utbryter han euforisk. Han plukker opp restene av fuglen, og legger noen fjær i den tomme patronen som et trofé.

– Jeg er ikke jegerjomfru lenger!

Blant medlemmene i Wild X er det flere som ikke bare er jegerjomfru, men også skogsjomfruer. Noen kommer rett fra

«Vi tar med urban ungdom og minoritetsungdom ut av byen så de kan slippe unna de helvetes nettbrettene og hodetelefonene.»

Tor Bach, generalsekretær i frilufsorganisasjonen Wild X

asylmottak, andre har vokst opp i Norge, men uten den erkenorske «ut-på-tur»-tradisjonen.

Salem Alzubaidi (18) kom til Norge fra Palestina i 2003. Han nynner på en arabisk sang mens han legger ut om hvor fint det er å komme seg ut av byen uten å måtte betale masse for det, og hvor lærerikt det er å dra ut med folk fra alle verdenshjørner.

– Men å, fy faen, utbryter han brått.

– Bare tenk på hele sekken med klær som må vaskes når vi kommer hjem!

Her og nå er det imidlertid andre ting å tenke på. Salem og fire andre samler seg til ettermiddagsbønn. Men kompasset som skal peke ut hvor Mekka ligger, svikter dem. Guttene bestemmer seg for å ta det på magefølelsen isteden, og setter seg ned med rumpa rettet mot utedoen.

Kombinasjonen islam og jegerprøve har vekket reaksjoner før. For halvannet år siden møtte fire radikale islamister opp på

Wild X-kurs for å få tillatelse til å kjøpe våpen. Målet var å skyte jøder, oppdaget den ene kurslederen som skjønnte hva de sa på arabisk. Det ble rapportert til PST og full baluba i pressen.

– Vi har en spesiell kompetanse i Wild X, påpeker Tor Bach, som har hovedansvaret for opplæring av nye jegere.

– Disse ekstremistene ville ikke blitt oppdaget på noe annet kurs i Norge. Med over femti nasjoner representert har vi alltid en tolk: tamilsk, urdu, arabisk, thai... eller fra døl til vanlig norsk, for den saks skyld, sier han.

Salem ser opp fra knivkvessingen han holder på med.

– Det er alltid noen som tenker på terrorister og ekstremister når det kommer til våpen, sier han og kaller det «helt idiotisk».

– De som vil bli terrorister, ønsker seg som regel skikkelig militærtrening også. Og hvor mye militærtrening får man av en elg?

magasin@universitas.no

DAAAAY-O! Turleder Tor Bach synger av full hals for å vekke trøtte jegere. Fra benken bak hyler Aslak Stene (16): «Soveposen min er dekket av frost!»

MORGENSTELL: – Wallah Quran, hvor er bekken? Og kan den bades i? spurte jegerguttene. Hvis man legger seg flat og tenker varme tanker, kanskje.

|||||

Wild X

- Frittstående medlemsorganisasjon som arrangerer gratis aktiviteter i naturen for by- og minoritetsungdom mellom 16 og 26 år.
- Finansieres av Miljøverndepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Stiftelsen Scheiber og Boye Schlytters Legat.
- Medlemmene lærer om førstehjelp, orientering, båltenning, dyreliv, jakt, fiske, matlagning utendørs, padling, turgåing, telting.
- I oktober 2012 ble det stor medieoppmerksomhet da fire islamister fra Profeten Ummah forsøkte å skaffe seg våpen via jegerprøven og Wild-X.

Kilde: Tor Bach, www.wildx.no

1 IN CASE OF EMERGENCY: – Hva i all verden går du med, Tor Egil? spør turleder Tor Bach spøkefullt. Umar Ditta (20) legger til: – Trenger du alle dem for å treffe?

2 OPPLADNING: Midt under rypejakta setter Carl-Magnus (19) seg ned for å spise en av sine seks skiver med bringebærsyltetøy.

3 RUNDT BÅLET: Jaktkameratene samler seg rundt bålet for en siste matbit før leggetid. Og så det store spørsmålet: Når er Wild X stille? Når det er mat.

4 PLAFFET I TO: Roger (20) har truffet sitt første bytte som jeger. – Det er nesten skummelt hvor lite man nøler med å trykke på avtrekkeren. Jeg skjelver ikke engang etterpå.

debattredaktør: **Thea Storøy Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT Si din mening på universitas.no

Arrogante universitetsstudenter

« Å få A fra «høgskuler», liksomuniversiteter(Bodo etc.... lol) og SV-fakulteter ved ordentlige universiteter er klart dårligere enn å få C fra ordentlige fakulteter ved ordentlige universiteter.

Hans

Hentet fra debatten til nyhetssaken «-Nedslående karakterpraksis»

Hasj på dass

« Jeg lurer egentlig bare på hvordan man kan lukte narkotika (om man ikke er narkohund, altså). Sterk lukt merker man selvsagt, uten dermed å vite hva det er. Selv kunne jeg nok ha gjenkjent lukten av at noen røyker hasj, men der stopper det nok. Virker som man er veldig kjent med narkotikaens ulike lukter på kjemisk institutt. Riktignok brukes det endel kjemikalier der man nok gjenkjenner, men neppe et speker av narkotika...?

Stein-Erik Mattsson

« Lukten var jo på toalettene, ikke i skapene, så det er kanskje trygt å anta at vedkommende røyket marihuanaen sin på dass?

Tobias V. Langhoff

« Jeg kan informere om at marihuana lukter marihuana også når det ikke røykes ;)

Sunniva

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Sporet opp doplager på Blindern»

Homo-OL

« – Det kunne blitt et homo-OL, men vil i stedet bli det motsatte, sier Brage Bødtker i Amnesty Blindern.» Jeg mener loven i Russland er forferdelig, og et godt steg tilbake på veien til et rettferdig samfunn. Dog forstår jeg ikke denne setningen. Et homo-ol? Kan vi ikke bare ha et OL fri for all propaganda, uansett om den skulle være god eller dårlig.

Andreas

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Frykter fengsling under OL»

«Jeg kan informere om at marihuana lukter marihuana også når det ikke røykes.»

Sunniva

TWITTER studentnyheter på 140 tegn

@lisatonne Hurra for strengere straff. Rune din kuk nå skal du få svi, husk å ta med vasselin, til rompa di.

26.sep

Burn, Rune Øygard, burn

@linniie Rett før siste låt påstår han å ha Øygard på øret, som ber om å få høre Michael Jacksons «The Girl is Mine». Forlater salen i protest

26.sep

Høres ut som spinninginstruktørene på SiO, ja

@forsberg «Det er nok best om vi konstant minner folk på at du har forgrepet deg på barn!» -Rune Øygards mediestrateg

27.sep

Konsulentbransjen, lenge leve!

@brannfjell Narsissisme i dag er å starte sitt eget kulturtidsskrift.

27.sep

Word

@hanekamhaug I dag er spådd til å kunne være siste dag med sondering. Hvem tror du danner regjering?

30.sep

Speil speil på veggen der...

@Mohamed86A Alle disse pro-forhud folka krenker religiøse følelser og oppmuntrer til diskriminering. Sekulære ekstremister = kaldere samfunn med forhud.

29.sep

Debatten om omskjæring i sin sluttfase

UiOs famlende energisatsing

Grønn forskning

Gabrielle Legrand Gjerdsset, leder av Studentparlamentet ved UiO

Mandag forrige uke lanserte Universitetet i Oslo sin nye, store tverrfaglige satsing UiO Energi. Dessverre mangler satsingen et klart fokus på grønne løsninger. Skal vi avverge både energikrisen og miljøkrisen, trenger vi en global storsatsing på fornybar energi. Da må universitetene gå i front og bidra med den nødvendige forskningen i stedet for å drive oppdragsforskning for oljenæringen.

«Oljeindustrien har penger nok til å finansiere forskningen sin selv»

«**Universitetet** i Oslo skal gjennom aktiv dialog og samarbeid bidra til at forskningsbasert kunnskap kommer til anvendelse for å møte det 21. århundrets store samfunnsutfordringer». Slik lyder tredje mål i Universitetets strategiske plan, Strategi2020. UiO Energi er et ledd for å nå dette målet. Studentparlamentet ønsker den nye satsingen velkommen, og er glade for at UiO tar energiutfordringen på alvor. Men satsingen mangler en tydelig miljøprofil.

I UiO Energis foreløpige mandat står det at «målet for UiO Energi er at UiO om ti år står sentralt i internasjonal energiforskning og utdanning, og gir viktige bidrag til å løse verdens energi- og klimautfordringer.» Ingen steder i mandatet er bærekraft

eller fornybar energi nevnt, og det ligger ingen krav til at energi- og klimautfordringene må løses i sammenheng. I sum betyr dette at prosjektet i praksis kan finansiere alle former for forskning på energi eller på klima, inkludert forskning på fossilt brensel.

Studentparlamentet mener UiO alltid skal prioritere grønn, miljøvennlig og bærekraftig forskning over forskning på fossilt brensel. En slik prioritering er nødvendig av flere grunner. I dag lever 1,3 milliarder mennesker uten tilgang på elektrisitet. Skal vi finne løsninger på klimakrisa samtidig som vi respekterer at resten av verden fortjener de samme mulighetene til utvikling som Vesten har hatt, må vi satse på grønnere energikilder. I tillegg har det norske oljeeventyret satt Norge i en særstilling. Dersom vi ønsker en overgang til grønnere energiformer må vi bruke denne særstillingen til å gå foran og prioritere grønn forskning. Oljeindustrien har penger nok til å finansiere forskningen sin selv.

Dessverre har ikke UiO Energi et tydelig mandat til å gjøre dette i dag. Studentparlamentet registrerer med glede at det endelige mandatet skal behandles i Universitetsstyret høsten 2013, og kommer til å jobbe for at det skal forplikte UiO til å prioritere fornybar energi. Vi håper at universitetsstyret våger å gå foran og går inn for historisk satsing på grønn, miljøvennlig og bærekraftig energi.

Skal UiO bidra til menneskerettighetsbrudd?

Menneskerettigheter

Robert Wood, leder av Palestinakomiteen Blindern

Like før sommeren ble det kjent at Universitetet i Oslo ikke lot sikkerhetsskonsernet G4S delta i en anbudsrunde om sikkerhetstjenester på universitetet. Årsaken var G4S' tilknytning til brudd på folkeretten i Israel og Palestina – noe som blir grundig dokumentert i Norsk folkehjelps rapport Farlige forbindelser fra i fjor.

Universitetsledelsen skal ha all ros for å ha gjort det eneste riktige i denne saken. For det første ved å innføre etiske retningslinjer for institusjonens drift og deretter å omsette fine ord til faktisk handling. Det er et positivt tegn at ledelsen har vært lydhør overfor press fra studentene, representert ved blant andre Studentparlamentet og Palestinakomiteen Blindern i denne saken.

Men G4S har følt seg urettmessig behandlet av universitetet, og har klaget avvisningen inn til Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA). KOFA forventes å komme med en uttalelse om hvorvidt UiO har sitt på det rene om kort tid.

Forhåpentligvis får ikke det dansk-britiske konsernet medhold, men hvis så skulle skje, reiser dette to uhyre viktige spørsmål:

For det første: Hva kommer UiO til å gjøre? Hvis G4S må slippes inn igjen i anbudsrunder og viser seg å ha et billigere tilbud enn konkurrentene NOKAS og Securitas, kommer universitetsledelsen til å sette de nye etiske retningslinjene til side og likevel opprettholde dagens kontrakt med G4S? Lite vil være mer pinlig for UiO, med ambisjoner om å være et «ledende europeisk universitet». Dette er et dilemma jeg ikke unner rektor Ole Petter Ottersen å havne i.

For det andre, og, vil jeg si, viktigere: Hvis KOFA støtter G4S, vil dette være en juridisk uttalelse som sier at det ikke er greit å vurdere private, profittdrevne aktører etter etiske standarder. Løsriv spørsmålet fra både Israel/Palestina og G4S og se dette i et større perspektiv: Skal private selskaper kunne bidra til menneskerettighetsbrudd uten at det får konsekvenser?

Om så er tilfelle er dette en seier for et kynisk og dysfunksjonelt marked og et alvorlig tegn på at noe må endres.

Sosialt først, politikk etterpå

Det er studentene og medlemmene som skal bestemme hva Studentersamfundet skal være, ikke gamle, nostalgiske pamper, mener formann i Studentersamfundet, Silje Andersen.

Studentersamfundet

Silje Andersen, formann i Studentersamfundet

2. oktober 1813 stiftet de 17 første studentene ved Universitetet i Oslo Det Norske Studentersamfund. I dag feirer vi 200 år med studenter i Norge. Gjennom disse årene har Studentersamfundet innehatt mange ulike roller og funksjoner. Som formand blir jeg ofte kritisert for at Studentersamfundet ikke er like politisk som det var mellom 50- og 70-tallet. Det vil jeg gjerne svare på.

Det står ikke noe i Studentersamfundets lover om at vi skal være politiske. I formålsparagrafen fra 1813, som vi fortsatt bruker, står det at vi skal være et samlingsted for studenter. Gjennom 200 år har Studentersamfundet endret seg utallige ganger, men vi har alltid fulgt dette formålet. I noen perioder har Studentersamfundet faktisk bidratt til å sette dagsorden på Stortinget, noe vi er veldig stolte av. Men det er viktig å skille mellom Studentersamfundet og studentbevegelsen som helhet.

I 1950 var Studentersamfundet det ene

fellesorganet der studentene kunne kanalisere engasjementet sitt. I dag er denne rollen tatt over av andre politiske studentorganer som NSO, Velferdstinget, studentparlamentene og ungdomspartiene. Studentbevegelsen er fortsatt en viktig samfunnsaktør som setter dagsorden, men ikke lenger gjennom Studentersamfundet. Å kritisere oss for ikke å være politiske nok, blir dermed meningsløst.

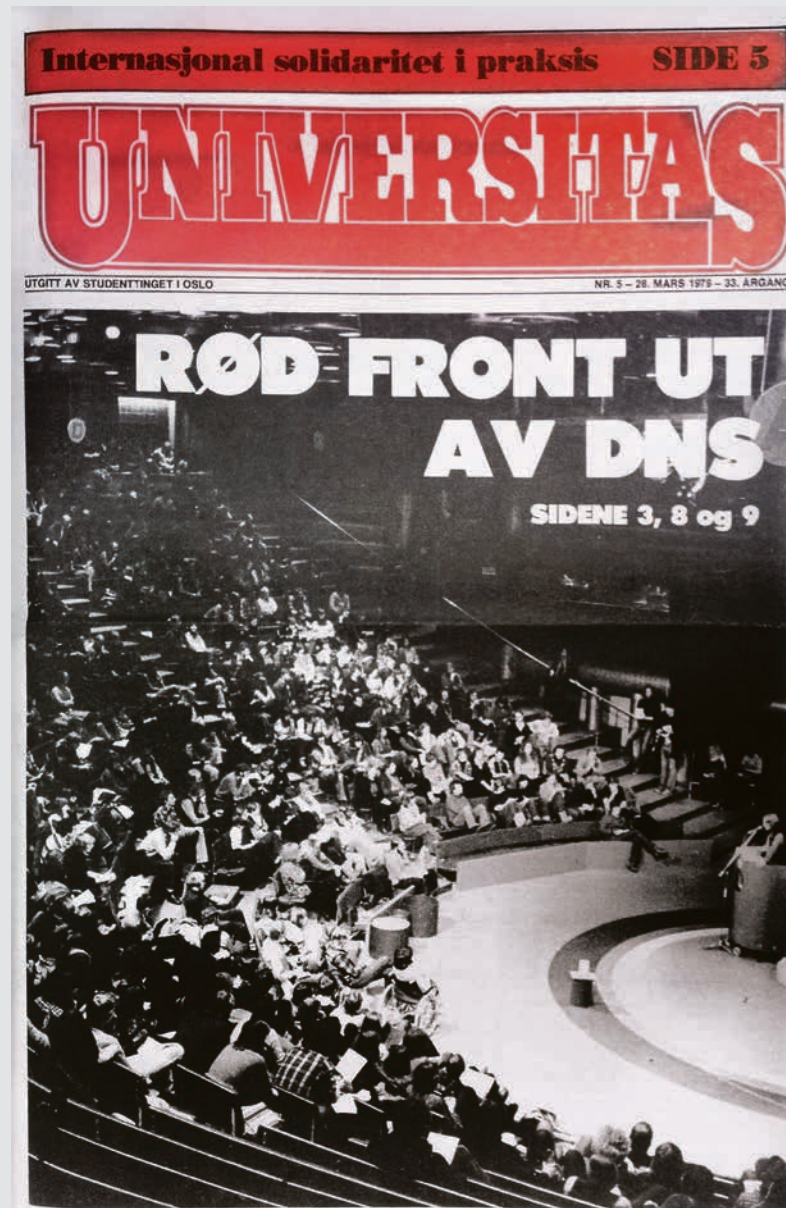
Studentersamfundet følger utviklingen i samfunnet rundt seg. Det er helt annerledes å være student i Oslo i dag

enn det var for 60 år siden. Antall studenter har mer enn doblet seg, og studentmiljøet er fragmentert og mangfoldig. De siste årene har Studentersamfundet utviklet seg til å bli en paraplyorganisasjon for foreningene som har sitt virke på kulturhuset Chateau Neuf. Her legges det fortsatt til

rette for debatter hvor alle meninger kan uttrykkes. Derfor har vi fremdeles landets frieste talerstol.

Men det er studentene og medlemmene som selv må bestemme hva Studentersamfundet skal være, ikke gamle, nostalgiske pamper. Det må vi fortsette å gjøre også de neste 200 år.

«Det står ikke noe i Studentersamfundets lover om at vi skal være politiske»

PPU er nødvendig

PPU

Marte Foldvik, Andreas Mathisen, Viljar Skylstad og Kristin Bjørnstad, lektorprogrammets programutvalg

Ole Martin Moen sier i Universitas den 18. september at praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) bør legges ned. Moens erfaringer fra PPU lærte ham lite om hvordan man bygger gode relasjoner i klasserommet, hvordan man skaper orden og hvordan man avdekker mobbing. Han mener også at studiet generelt er for teoritungt og mangler praktisk relevans.

I klasserommet er læreren en av de mest avgjørende faktorene for elevenes læring. Og det er ikke hvem læreren er som er avgjørende, men hva læreren gjør og kan. Det holder altså ikke å «ha det i seg». Å legge ned PPU vil være et stort skritt i feil retning. Alle som har hatt en forelesning på Blindern vet at dette stemmer.

PPU utbedres jevnlig, og allerede fra høsten 2013 erfarer vi som studenter at nett-

opp relasjonsbygging i klasserommet, ordensskapende klasseledelse og skolens arbeid med mobbing har vært tema for forelesninger og utgangspunkt for diskusjoner og rollespill i seminargruppene. Med nylige endringer i eksamensformer, nye former for seminarundervisning og nye rammeplaner som skal tre i kraft fra august 2014, er det tydelig at PPU både har utviklet seg og fremdeles utvikler seg i en positiv retning.

Lærerutdannelsen er likevel mer enn å få en liste over framgangsmåter og effektive løsninger. Fordi pedagogikken, som alle andre fagdisipliner, sjelden har et fasitsvar på hva som er riktig og gal teori, må man som lærer få lære om sentrale teorier for lærerpraksis, og selv kunne lage sin egen pedagogiske verktøykasse. Her er praksiserfaring sentralt for å forstå teorien, samtidig som teorien kan bidra til å utvikle praksis.

Kunnskap om forskning er også nødvendig i møte med foreldre, elever, kolleger og ledelse. Å kunne begrunne pedagogiske valg og vurderinger vil da være sentralt. Om

Vygotskijs teorier kanskje ikke er det første man tenker på ved en utfordring i klasserommet, vil det sentrale likevel ligge til grunn: Med litt støtte fra lærer og medelever kan eleven strekke seg litt lenger.

Utfordringer er det likevel fremdeles i PPU. I andre del av artikkelen i Universitas har to studenter uttalt seg om flere utfordringer med å være PPU-student. Mange studenter synes at mye av teorien blir for tung og virkelighetsfern, og praktiske eksempler på bruk av teorier er en pågående utfordring.

«Det er tydelig at PPU både har utviklet seg og fremdeles utvikler seg i en positiv retning»

bli loyet gjennom systemet på en enklest mulig måte, er ikke akseptabelt. Likevel er ikke dette synonymt med at profesjonsutdanningen skal bli lagt ned. Den må forbedres og utvikles.

En god lærerutdanning innebærer en kombinasjon av praksis i skolen av høy kvalitet, sammen med undervisning i pedagogikk og fagdidaktikk. I tillegg skal en lærer ha solid faglig kompetanse. For å få til dette må et godt samarbeid mellom fakultetene, ILS og studentene til, og kanskje også en holdningsendring hos mange. Vi skal ikke hvile på det som har blitt bedre i utdannelsen vår, men vi skal heller ikke glemme at noe faktisk kan være oss til nytte. Moen sier han ikke har troen. Det har vi.

omverdenredaktør: **Axel Geard Nygaard**
axelgn@universitas.no 906 59 740

OMVERDEN

Briter trosser høye avgifter

STORBRITANNIA: Antallet studenter tatt opp til britiske universiteter er på vei opp igjen, ifølge BBC. En rapport fra Universities and Colleges Admissions Service (UCAS), den britiske versjonen av Samordna opptak, viser at 445 820 studenter har blitt tatt opp, mot 408 480 året før.

Antallet studenter falt dramatisk som følge av innføringen av høyere studieavgifter i England. I 2011, det siste året før avgiftene ble innført, var antallet studenter 465 070.

– Det er gode nyheter at vi ser en økning i opptak i forhold til i fjor. Det viser at søkerne fortsatt ser verdien i en universitetsutdannelse, sier Nicola Dandridge, leder for interesseorganisasjonen Universities UK.

Sparer seg til driftsstans

HELLAS: Flere universiteter i Hellas er på randen av kollaps som følge av sparetiltak, melder The Guardian. Universitetet i Athen erklærte tirsdag forrige uke at de inntil videre måtte sette driften på vent, fordi det var «objektivt umulig» å fortsette driften. Sparetiltak pålagt av EU fører til at universitetet må si opp over 37 prosent av sine administrative ansatte.

– Universitetet står foran den største og mest alvorlige krisa i sin historie, skriver universitetets rektor, Theodoros Pelegrinis, i et brev til landets statsminister.

– Selv om vi aksepterer at vi har et personaloverskudd, kan vi ikke drive med 40 prosent færre ansatte fra en dag til en annen, skriver lederen for Universitetslærerforbundet, Stathis Efsthathopoulos, i et annet brev til statsministeren.

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Stanser drift: Det tradisjonsrike Universitetet i Athen har sett seg nødt til å avbryte all aktivitet inntil videre.

Vil styrke internasjonal utdanning

AUSTRALIA: Internasjonale studenter skal være den påtroppende regjeringens høyeste prioritet innen utdanningssektoren, melder The Australian. Landets nye utdanningsminister, Christopher Pyne, har uttalt at han ønsker å «reparere skadene» fra den forrige regjeringen, blant annet gjennom å redusere mengden byråkrati.

– De brukte slegge for å knekke en valnøtt og gjorde stor skade på den internasjonale utdanninga da de kom til makta, sier Pyne.

Kursendringa kommer samtidig med at den påtroppende regjeringa høster kritikk fra flere hold. Den konservative statsministeren, Tony Abbott, har lagt ned vitenskapsministerposten, som har eksistert siden 1931. Forskere i landet er «forvirret og skuffet» ifølge news.com.au.

Samtidig er bare én av de 19 nye ministrene kvinne, noe som har fått opposisjonen til å påpeke at Afghanistan har flere kvinner i regjeringen enn Australia.

Vaktbikkjer

I Kina lærer journalistene hva de *ikke* kan skrive. Det er likevel uklart hvor langt du kan gå, mener kinesisk journalistikkstudent.

Ytringsfrihet

tekst og foto Ragnhild Sofie Selstø

– Flere studenter mister lidenskapen for yrket underveis i studiene.

Det sier «Lily», journalistikkstudent ved Beijing Universitet – et av Kinas mest prestisjetunge universiteter.

Lily ønsker å være anonym fordi hun frykter konsekvenser av ytringene sine.

Hun mener innsnevring av ytringsfriheten i Kina ødelegger engasjementet for journalistikken.

– Det krever mye mot å risikere konsekvensene av å gå for langt,

sier hun.

Begrensninger på ytringsfriheten

– Historisk og ideelt lærer vi at journalisten jobber individuelt og selvstendig. Men det fungerer ikke slik i praksis, sier Lily.

Ifølge henne blir bare maks en tredjedel av journalistikkstudentene journalister etter fullførte studier. Og av dem som blir journalister, velger flere å jobbe for statlige organer der de blir fortalt nøyaktig hva de skal skrive. De må være klar over hvor grensene går for hva som kan trykkes i mediene, og hva betingelsene for jobben er.

Journalistikkstudentene blir

undervist i kinesisk lov tidlig i studieløpet. Likevel er det uklart hvor langt en kan gå, mener Lily. Krysser man grensene, kan man risikere å bli sparket, eller i verste fall fengslet.

– Regjeringen bestemmer hva folket skal vite. Synes de ikke at tiden er inne for å la folket vite noe negativt, publiseres det heller ikke, sier Lily.

Justerer ytringsfriheten

– Jeg mener vi har ytringsfrihet, men omfanget varierer fra tid til annen.

Det sier Li Guorong, korrespondent i Oslo for det statlige eide nyhetsbyrået Xinhua.

Han mener spørsmålet om hvor-

får lydighetstrening

Privilegert: Biblioteket på Beijing Universitet, et av Kinas mest prestisjetunge universiteter. De få heldige som fullfører studiene her, er garantert jobb senere.

vidt Kina har ytringsfrihet ikke kan besvares med ja eller nei, da ytringsfrihet ikke har samme definisjon i Kina som i Vesten.

– Vi justerer på samme måte som en kameralinse. Kinesiske myndigheter vil ha rett eksponering, så hvis de mener en situasjon trenger justering, stiller de på linsen. Og det blir gjort fra tid til annen, det er ingen hemmelighet, sier korrespondenten.

Han er optimistisk på vegne av ytringsfriheten i Kina og mener landet er på vei til å bli en stat med mer frihet.

– Kina utvikler seg, både økonomisk og på andre områder, og det er mye som må gjøres. Men jeg tror det vil være mer ytringsfrihet i framtiden.

Strammere kontroll

Elin Sæther, postdoktor på Universitetet i Oslo (UiO), er ikke enig i at alt går i riktig retning.

– Akkurat nå ser det ut som om pendelen – spesielt når det gjelder sosiale medier – har svingt i retning strammere kontroll, sier Sæther, som har forsket på kinesisk journalistikk i prosjektet «Critical journalism in China».

Kina er en ettpartistat og styres av Kinas kommunistiske parti (KKP), noe som gjør at journalistens rolle – som i Vesten blir sett på som en vaktbikkje – blir annerledes.

Men Sæther mener journalistidentiteten er i ferd med å endres.

– Myndighetene i Kina definerer fortsatt journalister som «talerør» for kommunistpartiet. Men mange journalister identifiserer seg ikke lenger som det, sier post-

«Jeg mener vi har ytringsfrihet, men omfanget varierer fra tid til annen»

Li Guorong, Xinhua-korrespondent

doktoren.

Sæther forteller at det nå finnes en gruppe undersøkende journalister i Kina som identifiserer seg med vaktbikkjerollen – og som kritiserer.

– Kritiske ytringer som får stor oppslutning er farlig, fordi det utfordrer makten, sier hun.

Teselskap

For kommunistpartiet er det vanskelig å finne balansen mellom det som anerkjennes som nødvendig informasjonsflyt i samfunnet, og det partiet ser på som ytringer som undergraver den sosiale stabiliteten.

Koenrad Wellens, førsteamanuensis ved UiO og foreleser i kinesisk politikk og samfunn, sier partiet er avhengig av legitimitet fra folket – og at tilbakemeldingen som

journalistene formidler derfor er nødvendig. Kritikk er tillatt, men når det gjelder kritikk av kommunistpartiet eller dets medlemmer, finnes det begrensninger.

– Jo høyere opp i partiet du kritiserer, jo nærmere kommer du grensene for hva som er tillatt, sier Wellens.

Han forteller at journalister som oftest får et hint dersom de trår for langt over grensene:

– Blir journalisten invitert på en kopp te av politiet, vet han at han må trå varsomt framover.

raghnsse@universitas.no

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048
reportasjeredaktør: **Mari Lund Wictorsen**
mariwictorsen@gmail.com 913 74 945

KULTUR

FOTO: OLLE SVENSSON / FLICKR.COM

Den som spiser eple, synder ikke!

KOSTHOLD: Psykologer har forsket på hvordan personlighetstrekk påvirker helse, og hvordan vi velger å spise og trene, skriver avisa The New York Times.

Det er ikke så overraskende at mennesker som har en medfødt ansvarsbevissthet, som gjør dem til ryddige personer, vanligvis spiser sunnere enn uryddige mennesker. Men ifølge avisa har det lenge vært mindre klart om ryddige omgivelser kan føre til gode vaner selv hos mennesker som mangler den medfødte ansvarsbevisstheten.

Ifølge en rekke eksperimenter publisert i bladet *Psychological Science* er nettopp det tilfelle. Studenter som hadde tilbrakt 10 minutter med å fylle ut skjemaer i et møkkete og rotete kontor, var dobbelt så tilbøyelige som de som hadde sittet i et ryddig kontor, til å velge en sjokolade framfor et eple.

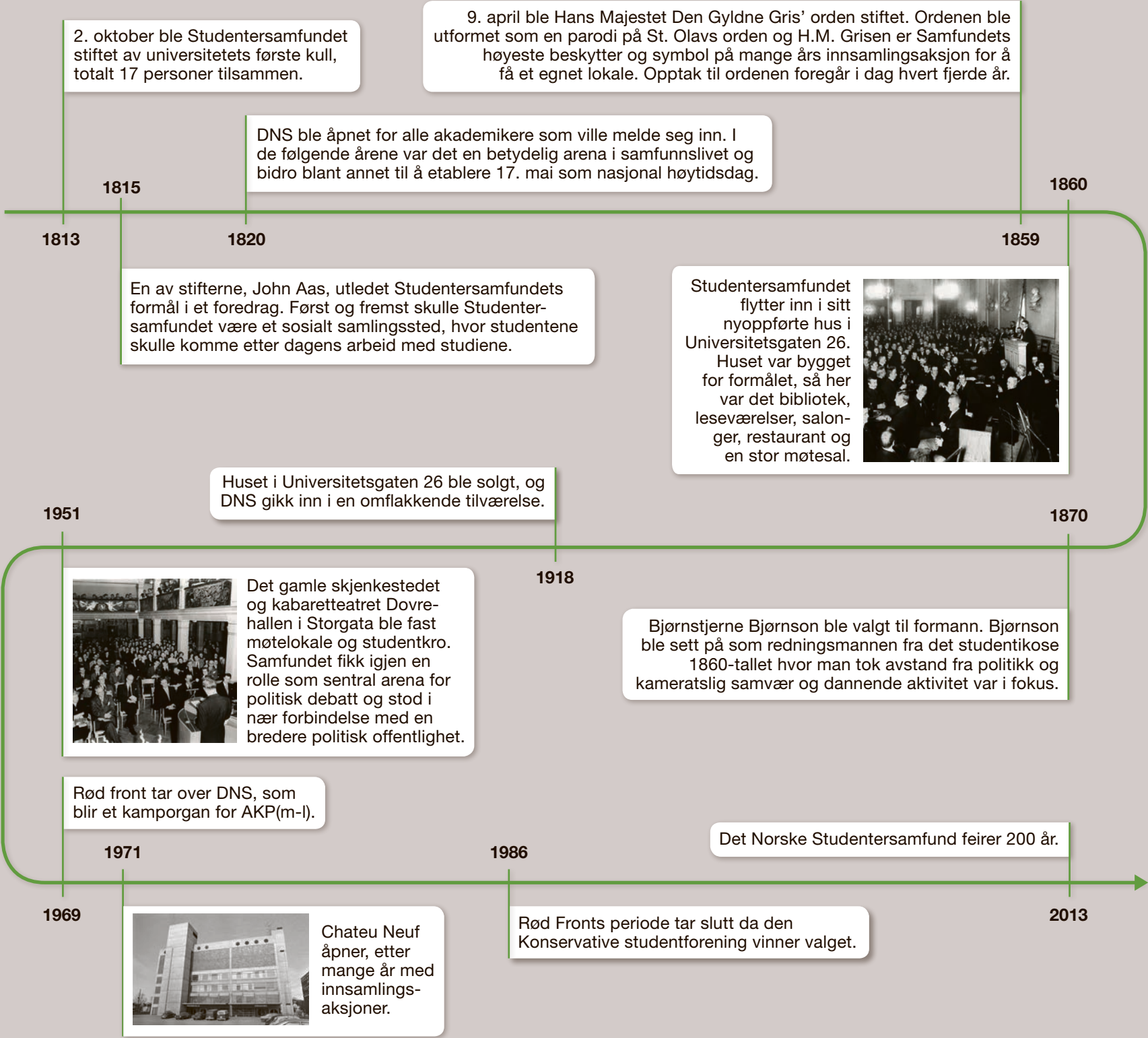
Chateau Neuf

Studentersamfundet 200 år

tekst Thea Storøy Elnan og Kenneth Wangen

Sosialt møtested

Forme samfunnet og bli formet av Samfundet. Siden stiftelsen i 1813 har Det norske studentersamfund måttet definere sin rolle gang på gang.

Kilde: Tor Ivar Hansen, Storm på parnasset – Det Norske Studentersamfund som politisk kamparena gjennom 200 år, tale holdt på DNS våren 2013

FOTO: MUSEUM FOR UNIVERSITETS- OG VITENSKAPSHISTORIE

Universitas korrigerer

I forrige utgave skrev vi at regissørene av Datalagringsdirektivet, Finn Walther og Sunniva Sundby, har studert ved Den norske filmskolen. Det riktige er at de har studert TV-fag ved Høgskolen i Lillehammer.

Kjemper for andepenis-forskning

PENISSTRID: I essayet *Why I study duck genitalia* på nettstedet Slate, forsvarer evolusjonsbiolog Patricia Brennan ved Yale University sin forskning på andegenitalier. Stridens kjerne er et forskerstipend fra det statlige National Science Foundation på 384 000 dollar, melder nettstedet Live Science. Flere konserva-

tive mediekomentatorer har stilt seg kritiske til at offentlige midler skal gå til denne typen forskning. Brennan insisterer imidlertid på at kunnskap om andegenitalier er viktig grunnforskning, som kan være med på å løse avgjørende problemer i framtiden.

UKENS DIKT

av Lars-Fredrik Aronsen

Faber-Castell

Du hadde en lyseblå sekk
fylt til randen av tettskrevne
kladdebøker
og fargerike tusjer.
Tittende over din skulder
gjennomskuert jeg aldri ditt farge-
kodesystem,

men jeg så du ble rød i kinnene
når du konsentrerte deg.
Ofte så jeg deg.
Dine føtter dansende med
snøkrystaller i vinden.
Meg i dine fotspor.
Mine øyne festet mot en hestehale,
og en lyseblå sekk.

Send ditt dikt til: kajastorosten@gmail.com

eller politisk debattarena?

– Skolefritidsordning for studenter

– Det er vanskelig å rangere de mest sentrale debattene, men jeg kan nevne særlig Hans Skjervheims oppgjør med positivismen. Skjervheim var forresten fast gjest på møtene våre. Vi var også blant de første som arrangerte debatter om bistand til utviklingsland, som var famlende, men vi visste at det kom til å bli en viktig politisk agenda. På min tid hadde alle store norske medier referater fra lørdagsdebattene våre. Vi fikk de foredragsholderne vi ville ha, selv om de ikke ble tilbudt noe honorar. Jeg husker særlig at vi fikk økonomen John Kenneth Galbraith til å komme.

– Var det noen debatter dere ikke hadde som dere burde hatt?

– Vi hadde ingen debatt om likestilling og kvinnesak. Men jeg tror ikke vi hadde kommet med noen nye perspektiver i en slik debatt uansett.

– Bør DNS bli mer politisk, eller bør det holde på sin rolle som et sosialt kulturhus?

– De bør i hvert fall bli mer ideologisk bevisste. Nå ligner Samfundet mest på en slags skolefritidsordning for studenter. Litteraturhuset har helt tatt over rollen som debattmotor. Men det hadde jo vært kjempefint hvis DNS hadde tatt de debattene som Litteraturhuset og NRK ikke tør ta, for eksempel de som dreier seg om Edward Snowden, datalagringsdirektivet og genteknologi.

Georg Apenes: Formann i 1968

– Både sexhusfest og nasjonale debatter

– Da jeg ble valgt, var det i steil kamp mot Rød Fronts formannskandidat, som senere ble jurist og statssekretær for Sp. Vi bidro nok til en brytningstid i Samfundet og til en avpolitisering av styret ved å omdanne det til både et debattforum og en sosial forening for alle studentene.

– Vi hadde mange gode og viktige debatter og fikk blant annet besøk av vitenskapsmannen Carl Sagan og Chai Ling – en av hovedfigurerne i studentopprøret i Kina. Samtidig hadde vi Donald-aften med foredrag av Disney-tegnere og sexhusfest, som er forløperen til dagens Sexhibition.

– Fikk dere til noen forandringer av noe slag i samfunnet?

– Jeg tror vi bidro til å åpne noen øyne, og særlig besøket av nevnte Chai Ling. Hennes synspunkter fra landets frieste talerstol ble lagt merke til over hele verden, og hjalp vel litt til med ut-

viklingen i Kina også.

– Er det noe dere ikke tok opp, men som dere sett i etterkant burde ha debattert?

– Det var ingen temaer vi bevisst ikke valgte. Et foredrag av Benjamin Netanyahu – som da var Israels FN-ambassadør – falt imidlertid helt ut på tampen. Han ringte to dager før og sa at han godt kunne mellomlande hos oss på vei fra New York til Tel Aviv. Det ble litt i korteste laget for både oss og PST.

– Bør DNS bli mer politisk eller bør det holde på sin rolle som et sosialt kulturhus?

– Jeg hører til blant dem som synes det har kommet til riktig plass. Det er nok av andre partipolitiske organisasjoner, og det studentsosiale er viktig. Vi så til Samfundet i Trondheim da vi gjorde DNS mer til en sosial forening – til protest fra de innbitte politiske grupperingene i Oslo.

John Christian Elden: Formann i 1987

– Modige enkeltindivider viktigst

– Kanskje den viktigste debatten det semesteret jeg var formann, var om vi skulle være for eller imot studentutveksling med Sovjetunionen. Jeg ble nok oppfattet som ganske diktatorisk, men i denne spesielle saken endret jeg mening, noe jeg er stolt av. Jeg gikk fra å være totalt imot til å bli for, på bare ett år.

– Fikk dere til noen forandringer av noe slag i samfunnet?

– Ingen av våre debatter forandret samfunnet på noen særskilt måte, men slik er DNS og slik skal det være. Først og fremst endret DNS meg.

Det var uansett det eneste forumet for politiske og kulturelle spørsmål på min

tid, det fantes ikke noe litteraturhus. Det var virkelig møtestedet.

– Bør DNS bli mer politisk eller bør det holde på sin rolle som et sosialt kulturhus?

– Et rent kulturhus er temmelig langt fra mitt ideal. En blanding bør være det mest interessante, selv om jeg synes det er det politiske som gir ild og varme til DNS og det som bestemmer landet. Jeg var en av de første ikke-politiske formenn ved at jeg ikke var medlem i noen av de politiske studentforeningene. Det viktigste er mennesker som tør å si meningen sin, det er mye viktigere enn å være plassert i en politisk fløy. Det er da det oppstår interessante debatter.

Tor Erling Staff: Formann i 1956

– Urimelige gamlinger

– Alle gamlingene som anklager dagens Studentersamfund for å være for lite politisk, synes jeg er urimelige. Samfunnet har endret seg, og man debatterer ikke på samme måte i dag som for 50 år siden.

Hansen mener det er feil å sammenligne dagens Studentersamfund med slik det var på 1960-tallet, og viser til at TV og sosiale medier brukes som politiske arenaer i dag – og gjør at vi bidrar i samfunnsdebatten på andre måter.

– Jeg tror man har vært litt for rask til å kritisere studentene for å ha blitt slappe når det gjelder politikk. Det er rett og slett samfunnet som har endret seg.

Hansen understreker at i de spesielt politiske periodene til DNS var det ikke bare studentene som engasjerte seg, men også professorer. På 50- og 60-tallet engasjerte også pressen og politikerne seg i Studentersamfundet.

Historikeren mener det er en overdrivelse å tillegge Samfundet en rolle som politisk debattarena de 200 årene det har eksistert. Det har først og fremst vært i brytningstid at det har vært politisk.

– På 20- og 30-tallet tok det kommunistiske organet *Mot dag* over Studentersamfundet, og i 1969 tok ml-bevegelsen over. Da forsvant de politiske debattene, fordi det ikke fantes noen motpart som

kommunistene kunne debattere mot, sier Hansen.

Men Studentersamfundet har bidratt i offentligheten på andre måter enn de politiske. Da det ble grunnlagt, var det i den hensikt at det skulle være en herreklubb for elitestudentene, altså en sosial møteplass. Den sosiale hensikten mener Hansen man bevarer i dag.

– Politikk har ofte vært i fokus på Samfundet, men den største gruppa har alltid vært dem som ble kalt *sumpen* – lystige tilhørere på debatter som først og fremst kom for lystige lag og festligheter.

Selv om Samfundet har vært mer politisk tidligere, mener Hansen det fortsatt har en viktig funksjon.

– Samfundet har en viktig rolle i dag også, men på en annen måte. Det er et kulturhus for studentene hvor de kan finne debatter, konserter og sosiale arrangementer av høy kvalitet. Og det er jo mye viktigere enn en politisk arena. Studentersamfundet må være det studentene har lyst at det skal være.

– Med tanke på hvor lite det var igjen av det gamle Studentersamfundet i 1986 da Rød front ga seg, så er det imponerende hva studentene har klart å bygge opp igjen.

kulturredaksjonen@universitas.no

Tor Ivar Hansen: Historiker og redaktør av en kommende jubileumsbok om DNS.

SJU KJAPPE

tekst Nicoline Bjerger Schie
foto Henrik Evertsson

Kjempet hardt: Den tidligere ballettdanserinnen Anne Borg måtte som ung kjempe hardt for å få lov til å satse på dansekarrieren.

– Dans med innvollene!

Anne Borg

- Tidligere sjef for nasjonalballetten
- Tidligere rektor på Statens balletthøgskole
- Mottok nylig Kulturrådets ærespris

Tidligere ballettdanserinne Anne Borg (77) fikk i forrige uke Kulturrådets ærespris og ble av juryen beskrevet som «et utrettelig lokomotiv i utviklingen av norsk dansekunst».

1. – Hva følte du da du fikk beskjed om prisen?

– Åh, det er vanskelig å beskrive. Jeg ble rett og slett helt himmelfallen, utrolig glad og overrasket. Det var veldig hyggelig.

2. – Hvordan var det å satse på en karriere innenfor dans i en tid da kvinner flest var husmødre?

– Det var vanskelig. Veldig mange var skeptiske til mitt valg av karriere, og jeg fikk stadig høre hvor usikker vei det var å være yrkesdanser. Min mor var alene med oss barna, og hun var meget redd for at jeg ikke skulle lykkes. Men jeg ga meg ikke, og etter at jeg hadde tatt artium og bestemt meg for at det var dansen jeg ville satse på, ga hun til slutt etter for presset.

3. – Hvor viktig har balletten vært for deg?

– Den har betydd alt for meg. Etter at jeg begynte å danse som ung pike hjemme på stuegulvet, har dansen vært en utrolig stor del av livet mitt. Bortsett fra familie og barn har nok dansen vært det viktigste.

4. – Hvis du skal trekke fram en hendelse fra dansekarrieren du husker ekstra godt, hvilken er det?

– Det må nok være første gang jeg fikk virkelig god kritikk i avisen. Det var på begynnelsen av 60-tallet i en forestilling som het *Syrinhagen*. Jeg var utrolig stolt. Allikevel var jeg redd for at jeg ikke skulle gjøre det like bra neste gang.

5. – Har du noen gang slitt med motivasjonen?

– Nei, det kan jeg faktisk ikke huske har vært tilfelle. Det har vært hardt arbeid og en lang rekke utfordringer, men jeg var veldig ambisiøs, og det var alltid stas når jeg fikk fine hovedroller.

6. – Hva er det beste med å danse ballett?

– Jeg tror det er at du får brukt hele deg. Du kan faktisk danse med både sjel, sinn og kropp. Som jeg pleier å si:

Dans med innvollene! Når man elsker dans, er det som om du har en trang som driver deg videre og videre hele tiden.

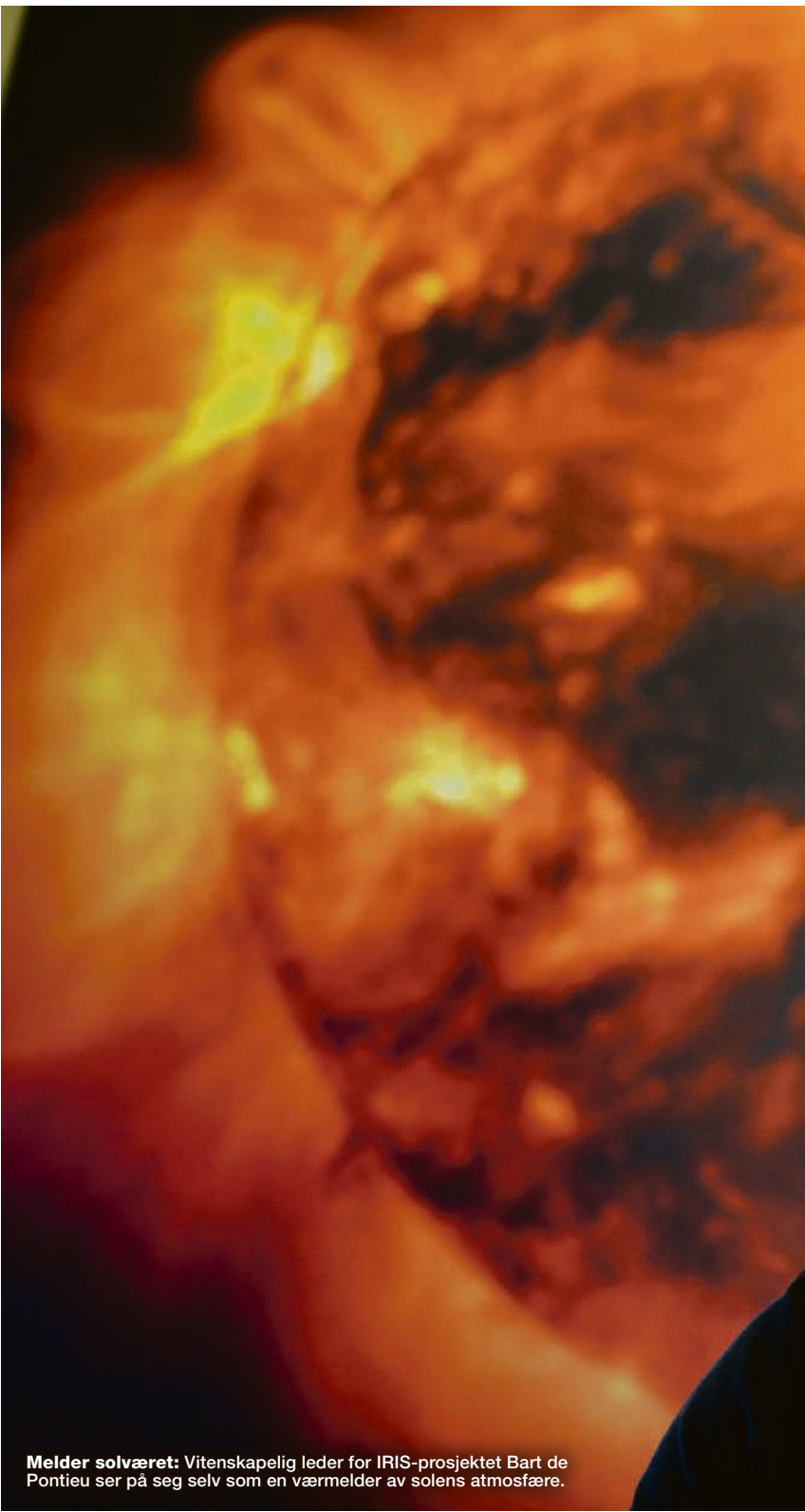
7. – Har du et råd til unge i dag som vil satse på dans?

– Hvis du har trangen til å danse, så sats i vei. I dag er miljøet blitt så stort, og det er flere felt å hevde seg innenfor. Det er bare å stå på.

kulturredaksjonen@universitas.no

«Du kan faktisk danse med både sjel, sinn og kropp»

Anne Borg, vinner av Kulturrådets ærespris

Melder solværet: Vitenskapelig leder for IRIS-prosjektet Bart de Pontieu ser på seg selv som en værmelder av solens atmosfære.

Spår full s

I over tre måneder har UiO hatt et teleskop i rommet som tar bilder av solen. Denne uken publiseres resultatet.

Forskning

tekst Ragnhild Sofie Selsto
foto Birte Nystad Magnussen

28. juni ble en satellitt sendt ut i verdensrommet. Festet til satellitten er et stort teleskop som tar bilder av solens overflate, bilder som ikke blir forstyrret av atmosfæren på jorden. Utskytingen er del av IRIS-prosjektet (Interface Region Imaging Spectrograph), som er et samarbeid mellom European Space Agency (ESA) og Institutt for teoretisk astrofysikk (ITA) på Universitetet i Oslo (UiO). – Vi er som værmeldere, bare at vi ønsker å forutse tilstanden i solens atmosfære, sier Bart de Pontieu, vitenskapelig leder for IRIS-prosjektet. Han håper prosjektet vil gi en

bedre forståelse av solstormer, og at man etter hvert skal kunne forutse dem.

Solstormer stort problem

Solstormer oppstår når overflaten på solen blir utsatt for trykk fra kjernen. Trykket fører til at plasma blir skutt ut – omtrent som et vulkanutbrudd. På samme tid drar tyngdekraften plasmaet tilbake til overflaten. Dermed dannes en løkke, omtrent som en gummistrikk, som står ut fra solens overflate. Mats Carlsson, professor på ITA og medvirkende i IRIS, sier prosjektet skal ta oss videre i forståelsen av solen og dens atmosfære. – Bildene fra satellitten fyller et område av solen som det er forsket lite på fra før. Forhåpentligvis vil vi om 10-20 år ha like stor oversikt over og kunnskap om solstor-

solstorm

mer, som meteorologene har over værfenomener, sier Carlsson. Solstormene sender ut UV-stråling som treffer jorden og skaper vakkert nordlys. Men de forstyrrer også radiosignalene på jorden, noe som blant annet påvirker flytrafikken. På grunn av forstyrrelsene må flyene ta omveier og bruke mer drivstoff. IRIS-prosjektets oppgave er å studere solens overflate for å finne ut hva som skjer under slike utbrudd – og om det er mulig å forutse dem.

Spenning i hverdagen

Stipendiat ved ITA, Thomas Golding, jobbet tidligere i høst på et astronomisk observatorium på La Palma. Teleskopet der tar bilder av samme område på solen som teleskopet på satellitten, og gjør at solen kan bli analysert fra to forskjellige vinkler. Hver morgen er det de ansatte ved observatoriet på La Palma

sin jobb å stille inn teleskopet på bakken etter eksakt de samme koordinater som teleskopet i verdensrommet.

«Det er høy spenning i rommet mens vi venter på bildene for å se om vi har klart å stille inn teleskopet på riktig punkt»

Thomas Golding, stipendiat ved ITA

– Det tar et par timer før vi får bildene fra satellitten. Det er høy spenning i rommet mens vi venter på bildene for å se om vi har klart å stille inn teleskopet på

riktig punkt, sier Golding.

UiOs bidrag

Studenter ved ITA har jobbet med å konstruere simuleringer av hva som skjer når solstormer oppstår, og har konstruert en boks to ganger jordens størrelse på en datamaskin. – Denne boksen fylles med små celler som inneholder informasjon om temperatur og trykk på bestemte områder på solen. Etter å ha applisert fysiske lover konstruerer datamaskinen hypoteser om hva som skjer når en solstorm oppstår, forklarer de Pontieu. Om alt går etter planen, vil bildene som til nå er innhentet av satellitten, denne uken bli lagt ut i et elektronisk arkiv som skal administreres av ITA. Informasjonen vil ligge åpent for alle på Internett, slik at forskere andre steder kan ha tilgang til dataen og bruke det i videre forskning.

ragnhsse@universitas.no

MIN STUDIETID

tekst Thorbjørn Kringlebotn Borlaug
foto Henrik Evertsson

HVEM:	Kjetil Østli
STUDERTE:	Cand. mag med grunnfag i religionshistorie, idéhistorie og medievitenskap, mellomfag i islam.
NÅR:	1996 – 2001
AKTUELL MED:	Lanserer nettmagasinet Harvest denne uka

Gull av gråstein

– Jeg husker jeg satt på fest med en jente som hadde tatt religionshistorie. Jeg så lyset da hun snakka: Det måtte bli religion jeg skulle studere, for å komme meg videre i min kamp mot religion.

Kjetil Østli har vunnet priser for sin fortellende journalistikk, og allerede som student skrev han engasjerende. Som journalist i Universitas lagde han for eksempel en sak om hva studentene egentlig tenker på når de sitter på lesesalen.

– Jeg hadde en tanke på den tida om at vi var alkymister: Vi skulle gjøre gull ut av gråstein. Selv de mest ræva tingene kunne bli morsomt.

Et raskt søk i Universitas-arkivene vitner om utradisjonelle nyhetssaker, der lekent språk og skildringer står i sentrum. – Vi skulle eksperimentere med alt mulig, som da det var en festival ute på plassen her. Jeg skrev en sak om den på rim.

og skrev. Masse. – Vennene mine fortsatte på hovedfag, mens jeg begynte fulltid i Aftenposten.

Spesielt «Universitas-gjengen» hang Østli mye med. Den bestod blant annet av en håndfull folk som i dag er kjente journalistprofiler.

– Vi var veldig mye på Frederikke-puben, der gikk vi med Universitas etter samlinger. Så var vi mye på Uglebo, og litt på Chateau Neuf.

Østli var glad i fest, men tok sine forholdsregler.

– Skulle jeg på fest, så satt jeg på lesesalen til festen begynte. Jeg visste at formiddagen etter kom til å bli spolert, så da «tok jeg igjen dagen» i forveien.

«De fagene jeg har tatt er jo på en måte ... ubrukelige»

Idéhistorie var favorittfaget. Østli elsket pensum, og Sverre Dahl var favorittforeleseren. «Eminent» er adjektivet han bruker om Dahl, før han snakker uavbrutt i nesten ett

minutt om hvor flink han var. – De fagene jeg har tatt er jo på en måte... ubrukelige, men samtidig særs verdifulle. Et veldig fint fundament for meg som journalist.

– Hvordan da? – Man får et visst overblikk over historien sett fra forskjellige vinkler, enten idéhistorisk eller mediehistorisk. Samtidig lærer man evnen til kritisk tenkning.

– Hjalp utdanningen i kampen mot religion?

– Nei. Jeg ble mye mer relativist og raus og grei og «alt er fint.»

Med historiefag lærte han også å se hvor sammensatt alt er. – Det er noe dritt innimellom, selvfølgelig, når man skal skrive. Men man må bare vite det: Den er jævla vanskelig denna' verden.

t.k.borlaug@universitas.no

Slik ble Østlis vei til. Han leste

anmelderredaktør: **Eivind Eide Skaufjord**
eivines@universitas.no 990 45 537

ANMELDELSER

Bli en lilla ku

«Kossen kan du bli den lilla kua?» spør foreleser Tor Grønsund.

Han refererer til en anekdote om en far som ville at døtrene hans skulle legge merke til ei ku, og derfor malte den lilla. Historien handler egentlig om hvordan du skal få produktet ditt til å stikke seg ut i mengden.

ENT1000, et kurs åpent for alle og uten obligatoriske forkunnskaper, gir en innføring i hvordan man kan utvikle en idé eller teknologi til å bli et produkt som kan selges.

På semestersiden loves blant annet en innsikt i «smidig produktutvikling», og Tor Grønsund er absolutt en smidig fyr. Han hopper fram og tilbake over gulvet mens han snakker om dagens tema, som er «distribusjonskanaler».

Når og hvordan leverer du en vare? Apple er, som alltid, det opphøyde eksempelet. «Ka e det Apple gjør riktig?», spør Grønsund.

De nitti minuttene bærer et ubestemmelig preg av å være et slags sammendrag av et år på BI. Grønsund snakker med en ærefrykt om entreprenører og gründere som har tjent seg rike ved å se et behov på markedet. Han har en upåklagelig entusiasme, selv om han stadig beklager at Powerpoint-grafikken han viser er «veldig vanskelig og

FORELESNING

ENT1000 – Entreprenørskap

Sted: **Ole Johan Dahls hus**

Med: **Tor Grønsund**

Tid: **14.15-16.00**

komplisert». De mange pilene og grafene er nok bedre egnet for studenter som har litt større innsikt i markedsanalyse.

Det er tydelig at Grønsund virkelig vil at studentene skal forstå budskapet hans, slik at de kan lykkes med forretningsideene sine. Problemet er bare at de femten-tjue gründerspirene som har møtt opp, forblir tause som østers, selv når Grønsund stiller direkte spørsmål. Ingen vil gjette på hva Apple har gjort riktig. Ingen har forslag til nye distribusjonskanaler. Burde ikke forsamlingen koke av entusiasme og skaperglød?

Grønsund kan ikke klandres for studentenes manglende engasjement. Men studentene kunne nok hatt nytte av en Powerpoint som stod litt bedre i stil med de forståelige eksemplene på distribusjons-suksess.

Spørsmålet blir likevel hvem det er som melder seg opp til dette emnet. Er det framtidens Steve Jobs? Eller bare vanlige, brunfargede kyr som har gått seg vill på gründerbeitet?

Vilde Sagstad Imeland
vildesi@universitas.no

KARAKTERBOKA

Øystein Elgarøy: AST1010 – Astronomi – En kosmisk reise

Knut Inge Fostervold: Forskningsmetode, UiO

Ole Petter Ottesen: Formidling og vitenskapsjournalistikk, UiO

Carl Emil Vogt: Sovjetunionens fall, UiO

Tor Haugnes: Bedriften, BI

Geir Woxholth: Privatrett 1 - avtalerett, UiO

Yngvar Benestad: Språklig formidling - Journalistikk og mediefag, HiOA

Øyvind Sauvik og Øyvind Holen: Tupac, hiphop og kulturhistorie, UiO

Erik Haus: Markedsføring, Markedshøyskolen

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

RADIO NOVA

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Das Kapital
10.30: DUO
11.00: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00)
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: O & Jo Show
24.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Sirkus
12.00: Snakker ikke norsk

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur

10.00: Tekstbehandlingsprogrammet
11.00: Historietimen
11.30: Emneknaggen
12.00: Onsdagsdebatten (til 13.00)
19.00: Kvegpels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
24.00: Fri Form Radio

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym

08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00)

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank (til 13.00)
19.00: Nova Nedstrippa

20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Nova X
23.00: XO HIPHOP

Søndag

07.00: Jazzonen
08.00: Gorilla
09.00: Trigger
10.00: DOKUNOVA
10.30: Radio Folkefest (til 11.00)
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Flinke: Søstrene i Haim sjarmerer vår anmelder.

Pikeromspop, ja takk

Med sin blanding av indierock, powerpop og R&B, ble søstertrioen Haim fra Los Angeles en av sommerens store snakkiser. Selv uten å ha gitt ut et album ble søstrene booket til flere av årets største festivaler, og de ble unisont hyllet for sin Øya-opptreden.

Litt overraskende er det da at bandet åpner debutskiva med sine tre største hits – «Falling», «Forever» og «The Wire». For ikke å si vågalt, siden dette er de mest funky og harmoniske sporene på plata. De er ikke redde for å blåse opp forventningene enda mer.

At dette valget er gjort har nok sammenheng med at Days Are Gone kan deles opp i to deler: Første del er lettere, friskere og mer sommerlig, andre del er hardere, dystre og høstlig. Tittelsporet representerer overgangen til den mørke sistedelen, hvor åttitalssynthen står sentralt i lydbildet. Er det Kate Bush vi hører?

Tekstene er gjennomgående såre og handler om å prøve og feile i møte med forventningene fra de rundt deg.

Den første naive forelskelsen er godt beskrevet på «If I Could Change Your Mind»: *I've never done this before / Drove a million miles / Back when you were*

PLATE

Days Are Gone

Av: **Haim**

Plateselskap: **Polydor**

mine / I was too young to know you were the one to find.

Days Are Gone er enkelt produsert og upolert, samtidig som den føles gjennomarbeidet og tight. Samtlige låter har fengende hooks, uventede rytmer, og fader ut fint. Haim evner å få fram referanser som de fleste lyttere kjenner igjen – dette er en salig blanding av The Strokes, Mumford & Sons og TLC.

Likevel har søstrene alltid sin egen personlige vri, og spennet er stort mellom radiohitene og de mer utilgjengelige, utfordrende låtene. De er røffe og yndige på samme tid, og de er noe så kleint som *it-girls*.

Men hypen er forståelig, og den lever Haim opp til.

Christoffer Gundersen
c.s.gundersen@universitas.no

Karine Næss, journalist

UKAS ANBEFALING

Yogalskap

Slitsomme ukedager preget av skole og jobb blir reparert med øl i helgene. Merkelig nok er man like utslitt når mandagsrutinene kaller. Klokka tikker, ukene flyr og før du vet ordet av det er du like sliten som et dødt dovendyr. Det som trengs er et avbrekk fra forskrudde forelesere og krevende oppgaver. Tiden er inne for å fokusere på en real runde

kroppslig behandling. Glem pensum, glem hverdagsstress og gi deg selv en godfølelse som fresher opp de grå, triste dagene. Det som trengs er en dose tøying, bøying og krevende stillinger. Etterpå vil du føle deg smidig og fresh. Tiden er inne for å lage plass til en aldri så liten yogaøkt i kalenderen. Og best av alt: Det er gratis.

Yoga

Hvem: **Sahaja Yoga**

Hvor: **Frogner frivillighets-sentral**

Når: **Torsdager kl. 19.00–21.00**

Lasse Moe, journalist

UKAS ADVARSEL

Feirer knust sparegris

Til helgen arrangeres den tjuende grisefesten, jubileumsfeiringen for en knust sparegris, som lagret pengegene til det første studentsamfunnet i Oslo. Hvis du vil grise til helgen din, kan du kaste slåbrokken og kjøpe en billig billett til enten 650 eller 1090 kroner. Prisen stiger om du nærmer deg midtlivskrisen. På arrangemen-

tet kommer det en gris og deler ut adelstitler som ikke har noen som helst virkelighetsforankring. Forvent slitsomme tradisjoner og passé studenter, som for lengst har vokst ut av russelua. Ifølge nettsidene har de invitert en masse storfolk og gamle pamper. Grunn nok til å styre unna. Dra på grisefylle et annet sted.

Grisefest

Hvem: **DNS**

Hvor: **Universitetets Aula, Gamle Logen**

Når: **5. okt., 18.00**

Godt, gammelt nytt

Det kom heldigvis

mer musikk ut av nitittallet enn Haddaway og grunge. Powerpopen gjorde også et byks ut i verden, og slik fuzzete og git-arbasert pop er det fremdeles fint å lytte til, også i moderne inkarnasjoner.

Det norske bandet

Sweden følger opp fjorårets debut *Under the Sycamore Tree* med flere fengende låter – altså mer av det samme. Man kunne kanskje tenkt at den vanskelige andreplata ville lide under av å følge samme formel som eneren, men det er ikke tilfellet i denne sjangeren. Selv om førsteplata nok er et hår sterkere, er *Sixes & Sevens* også vel verdt å nynne med til.

Man kunne sett

det som en utfordring for denne sjangeren at den er så lik seg selv, men hva gjør vel egentlig det når man får velproduserte og innbydende låter som «Magic Monday» og «Icy Kiss». Tankene går til til band som Lemonheads, Teenage Fan-

club og Ash, band det også er godt med et gjenhør av med jevne mellomrom. Slik musikk egn seg spesielt godt for solfylte dager, noe jeg regner med plateselskapet Vestkyst Records vet å sette pris på.

Selv om det er blitt oktober nå, får jeg sol i sinn av Sweden. Kjernen i bandet stammer fra Fredrikstad; minnene om godisturer til Sverige i pappas bil er inspirasjonen for navnet; musikken de hørte på i baksetet er oppskriften for låtene.

Det er en biltur jeg gjerne kunne vært med på. Det får jeg ikke, men platene deres er en god erstatning.

Marit Simonsen
anmeldelser@universitas.no

Breial Blindern-bok

David Lies debut

Absolutt presens er en Blindern-roman. Bokas forteller og hovedperson er idéhistorieprofessor og enfant terrible Hans Frederik Hærradsvaagen. Under trusselen om oppsigelse navigerer han i et broket akademisk farvann. Han må bryne seg på gjenkjennelige skikkelser som en saksofonspillende professor i sosialantropologi og en utenriksminister som har skrevet boka *Å gjøre en innsats*.

Hærradsvaagen kroner sitt comeback i offentligheten med en selsom avbrytelse av en israelsk akademikers foredrag i Chateau Neuf og en rabiatt opptreden i NRKs Dagsnytt atten, med et etterspill verdt avisoverskrifter.

Lie har latt professoren få fritt spillerom til å komme med sine tanker og resonnementer. Hærradsvaagens politiske ukorrekthet er befriende, men til tider påtrengende.

Setningene går ikke sjelden

ROMAN

Absolutt presens

Av: **David Lie**

Forlag: **Vigmstad & Bjørke**

over mer enn én side og formelig renner over av fremmedord som «vinnskipelig», «resuscitert» og «flatusemisjonssanktuarium». Mange ord er satt i kursiv, som markerer distanse. Dette gjenspeiler kanskje hovedpersonen og hans skepsis, men framstår likevel støyende.

Dessverre er boka preget av Hærradsvaagens utlegninger, og mindre av hans samspill med andre. Det er synd, for det er da boka er på sitt mest underholdende og tankevekkende.

Det tar sin tid før *Absolutt presens* kommer i gang, og boka framstår som utilgjengelig og doserende. Men på sitt beste dette en breial og burlesk academia-roman som sparker fra seg i alle retninger.

Anders Sondrup
anderson@universitas.no

Ekkel erotikk

En avrevet negl som pirker inn i sprukken, syk hud. En nyskutt elg som får skuddhullet fingret. En svett kar som sammenligner å tette sprekker med isolasjonsvatt med en våt fitte.

Korte glimt i

ukjente, triste menneskers liv blir iherdig omgjort til merkelige, erotiske fornemmelser. Det er hva Victoria Kielland byr på i sin debutroman.

Boka «I lyngen» presenterer sju svært detaljrike beskrivelser av korte hendelser, for eksempel

en våt reise til Portugal eller en blodig elgjakt. Disse hendelsene er langt fra erotiske i seg selv, men detaljrike beskrivelser

av visse kroppsdelar eller bevegelser kan få leseren til å tolke det dit hen.

Hendelsene som ikke er erotiske, er enten ekle eller uforståelige. En syk mann som gang på gang pirker seg mel-

lom tærne med en avrevet negl er verken spennende eller meningsfylt – det er bare vemmelig.

Infant: Victoria Kielland sjarmerer ikke vår anmelder.

FOTO: KOLON FORLAG

ROMAN

I lyngen

Av: **Victoria Kielland**

Forlag: **Kolon**

mett av å lese én side. Setningene er korte, og mange blir gjentatt om igjen flere ganger – en poetisk form gjør leseropplevelsen tung og handlingen treg.

Boka lar deg dvele ved en evig leting etter en mening – et hint av budskap. Men det er lett å bare ende opp med å føle seg dum fordi man aldri finner dette budskapet.

Boka eksperimenterer, prøver og frustrerer – noe som dessverre ikke bærer med seg annet enn at den irriterer.

Thea Storey Elnan
theasel@universitas.no

KULTURKALENDER

onsdag 2. oktober

Jubileum: I dag er det nøyaktig to hundre år siden Det Norske Studentersamfund ble stiftet. En slik merkedag kan naturligvis ikke gå upåaktet hen, og i den anledning inviterer DNS alle byens studenter til en storslått jubileumsfeiring. Det bys på et fullspekket program hele kvelden, med offisiell åpning, gratiskonserter, to hundre år gamle priser i baren, og naturligvis en fargesprakende overraskelse mot slutten av kvelden.
Chateau Neuf, 18.00

Bingo: Det er ikke hverdagskost, men annenhver onsdagskost at Ronny Hauge-land (aka Bingokongen som han har blitt bedre kjent med i løpet av årene) med band og bingoassistent avholder et show bestående av to runder bingo. Gjeve premier gitt fra blant annet Adidas originals er selvsagt, men overraskende nok blir det i forsøk på å lage gild «Da Capo»-stemning også allsang. Muligheten til å humre over en grov vits innsendt av publikum er også tilstede.
Blå, 18.00

Chateau Neuf: Her skjer det mye fremover.

fredag 4. oktober

Åpning: Restaurant Vanguard tar mål av seg til å bli et samlingspunkt i Schous-kvartalet for god mat og musikalske opplevelser. Med fokus på norske, kortreiste råvarer vil kjøkkenet tilby en spennende og sammensatt meny, og baren vil ha et stort utvalg i øl på fat. På kveldstid vil DJs og live band stå i sentrum, med musikalsk spenn fra 60-tallet og frem til i dag, med norske artister i forgrunnen.
Vanguard, 20.00

lørdag 5. oktober

Fest: Den 20. ordinære Grisefest er todelt. Først blir det en åpen seremoni kl 16.00 i Universitetets aula, der ordenspromosjonen vil finne sted. Deretter fortsetter Grisefesten med treretters middag for påmeldte i Gamle Logens lokaler. Etter måltidet bys det opp til dans akkompagnert av et storband. Etter en festaften vil alle bli eskortert til etterfest på Chateau Neuf.
Over hele byen, jo, fra 16.00

tirsdag 8. oktober

Debatt: Et tilbakeblikk til tiden da Studentersamfundet i Oslo var en av landets viktigste talerstoler. Hva skjedde under opprørstiden på 1960- og 70-tallet? Georg Apenes, tidligere konservativ formann i DNS, og Helge Rønning, radikal motkandidat og styremedlem, møtes til samtale med professor John Peter Collett, som har arbeidet med historien til Universitetet i Oslo. Arkivet til DNS oppbevares i Riksarkivet, og som ramme rundt samtalen får vi høre digitaliserte lydbåndopptak fra møter og kulturinnslag i Studentersamfundet fra 1950-, 60- og 70-årene.
Riksarkivet, 18.00

Gi oss beskjed om arrangementer på epost:
universitas@universitas.no

iRobot

Flere studentledere har det siste året trukket seg fra sine verv på grunn av arbeidspresset. Norsk studentorganisasjon (NSO) har nå en endelig løsning for å motvirke denne trenden.

– Neste høst lanseres roboten «iSTUD.LEDER2000 HCR-328». Den vil være programmert til kun å si «11 måneders studiestøtte» og «flere studentboliger». Roboten jobber gladelig 90-timers uker, og vil utseendemessig være en oppgradering fra dagens studentpolitikere, sier NSO-leder Ola Rydje.

Error: Tidligere studentpolitiker Aksel Braanen Sterri er prototypen av «iSTUD.LEDER2000 HCR-328».

Ekstrainntekter

Universitas avslørte forrige uke at en tidligere stipendiat i fysikk ved UiO hadde doplager på Kjemisk institutt. Etter det Ad Notam erfarer var det i realiteten ledelsen ved instituttet som hadde lagret dopet.

– Vi frykter at den borgerlige regjeringen vil strupe bevilgningene til forskning. Vi ser ikke noen annen utvei enn å deale dop og legge oss opp litt kapital, sier instituttleder Jo Døhl til Ad Notams avdeling for knark og kunnskap.

Døhl sier instituttet har lokket til seg fattige utvekslingsstudenter som langere, og håper å dominere markedet innen 2017 med syntetisk dop framstilt på instituttets laboratorier.

Hardbarka studentleder

Politihøgskolens (PHS) nye studentleder, Geir Brevik, sa i forrige ukes Universitas at han blir lei seg når andre kritiserer kunnskapsnivået til politistudentene.

– Jeg har allerede kjøpt tre bokser med favoritt-isen min og «Bridget Jones’ dagbok» på DVD i tilfelle PHS-rektoren sier det blir enda mer plassmangel, snufser Brevik til Ad Notams seksjon for taffatt studentpolitikk.

Trist: Her er PHS-studentleder Geir Brevik etter at han fikk vite at flere ferdigutdanna politifolk ikke får jobb.

Gambit spilte død

UiO-rektor og doktor Ole Petter Ottersen reddet nylig livet til en medpassasjer på flyet hjem fra UiO-styremøtet i Roma. Ad Notam kan nå avsløre at dette var et PR-stunt fra Gambit, kommunikasjonselskapet UiO har hyra inn.

– Jeg tar 10.400 kroner i timen for å spille en person som får illebefinnende, sier Gambits Lars Erik Grønntun til Ad Notam.

– Jeg har bedt Grønntun om å segne om ved alle fremtidige pressekonferanser om universitetsrangeringer. UiO skal bli et ledende europeisk universitet også innen livredning, sier Ottersen.

Feststudenten: Øl, snus, marihuana og vannpolo var bare noen av ingrediensene i gjeddas studietid.

«Karikaturer er lov!»

Vår alles kjære Christian Tybring-Gjedde leverte en smått legendarisk «Min studietid» sist uke. Vi irriterte oss bare over at bildet ikke sto helt i stil. Nå gjør det det.

– *Hei, Christian, det er Universitas her. Vi bare lurar på om du har fått noen tilbakemeldinger etter du deltok i Min studietid-spalta vår?*

– Nei, jeg har faktisk ikke sett den engang, jeg. Så ikke har jeg fått noen tilbakemeldinger. Ja, jeg må nesten bare få beklage det.

– *Du skjønner, jeg ringer egentlig bare for å gratulere. Det er den beste studietiden jeg har lest noen gang.*

– Så fint da! Jeg synes også dere gjorde en veldig god jobb. Det har vært veldig hektisk den siste tiden, kanskje det er en kombinasjon av det som gjør at jeg ikke har fått lest den ...

– *Jeg kan jo gi deg et lite sammen-*

drag? Vannpolo, våte truser, øl, snus og marihuana kombinert med gjentatte lesninger av Platons Staten ...

– Hahaha!

– *Du imponerer.*

– Javel, takk skal du ha.

– *Ja, jeg ser for meg deg i vannpolotrusa, med snus og hasj og øltøner overalt.*

– Javel?

– *Det hadde blitt en helt herlig Paint-jobb.*

– Absolutt, absolutt ...

– *Du skjønner, vi har en sånn spalte på baksida, der vi lager en tulletegning av dem vi intervjuer ... Så*

egentlig bare ringer jeg deg for å ha en unnskyldning til å leke i Paint.

– Du ringer for å spørre om lov, rett og slett?

– *Ja, egentlig.*

– Ja, det gjør jo ingenting. Det er jo lov å tegne karikaturer.

– *Haha!*

– Bare kjør på.

– *Men det er ett spørsmål jeg må stille: Hvis du blir tilbudt denne stillingen du ønsker deg, som innenriksminister, vil du da vurdere denne stillingen?*

– Ja ja, åpenbart.

baksiden@universitas.no

PANTO

av Thomas Sørlie Hansen

REBUS

av Øyvind Gallefoss

– EDDA

– EDA

TYSKERQUIZ

av Øyvind Bosnes Engen

1. I hvilken by arrangeres den opprinnelige Oktoberfesten?
2. Oktoberfesten hadde jubileum i 2010. Hvor lenge hadde den da blitt arrangert?
3. Hva heter partiet til årets valgvinner Angela Merkel?
4. Hvor mange ganger har det tyske herrelandslaget vunnet fotball-VM?
5. I hvilken film fra 2000 falt replikken «My God, Tommy, you certainly got those minerals. Well, come on, then before «zee» Germans’ get here»?
6. I hvilken by ligger Den europeiske sentralbanken?
7. Hvilken av filosofene er ikke tysk: Theodor Adorno, Martin Heidegger, Immanuel Kant, Friedrich Nietzsche eller Ludwig Wittgenstein?
8. I hvilket århundre etablerte hanseatene seg på Bryggen i Bergen?
9. Hvem har skrevet romanen *Tyskerungen* (2008)?
10. Ranger byene fra størst til minst: Bonn, Frankfurt, Hamburg, München.

FOTO: A4GPA / FLICKR.COM

1. München
2. 200 år
3. CDU (Christlich Demokratische Union Deutschlands)
4. Tre (1954, 1974 og 1990)
5. Snatch
6. Frankfurt
7. Ludwig Wittgenstein (Østerrike)
8. 1300-tallet
9. Camilla Läckberg
10. Hamburg (1,8 millioner innbyggere), München (1,4 millioner), Frankfurt (700 000), Bonn (300 000)

HINT: En hyllest til kvinnen.

FORRIGE UKES LØSNING: «Ikke gjem marihuana på universitetet!» Det klarte blant annet Lasse Holtan Paetz. Vi gratulerer!